

skandia :
bank & försäkring

Ungdomsrapporten 2013

Ett rikare liv

I en tid då kortsiktiga beslut påverkar vårt samhälle och då fokus är på snabba klipp, blir det än viktigare att våga tänka längre. Sverige har inte råd att låta mänskliga resurser marginaliseras i ett utanförskap - ändå sker det varje dag runt om i vårt land. Det börjar redan i unga år.

Vi vill göra upp med ett olyckligt feltänk i samhället. Ett feltänk där olika aktörer avstår från att genomföra viktiga och riktiga insatser för barn och unga. "Vi har inte råd" är ett vanligt argument som många gånger används. Skolkuratorer, extralärare, föräldrastöd och BUP ses som en kostnadspost. Möjligt att skära i för att på kort sikt hantera sin budget.

Men vad händer i en värld där de som kan ta ansvar känner sig bakbundna? Där ingen agerar på signaler om att barn mår dåligt - trots att omgivningen år efter år ser en liten killes svårigheter i skolan, eller hör den kompakta tystnaden runt den som inte platsar i gruppen och "hör till"?

De flesta människor vill skapa en bättre framtid för våra barn och unga med mindre utanförskap, ohälsa, arbetslöshet och kriminalitet. Erfarenhet och vetenskap visar på att förebyggande och långsiktiga insatser är effektiva för att motverka ett sådant destruktivt utanförskap.

(fortsättning sida 3)

Vi vet att kostnaden för förebyggande åtgärder är betydligt lägre än utanförskapets slutgiltiga pris – det lönar sig helt enkelt att satsa tidigt. Men när det gäller insatser för barn och unga krävs långsiktighet. Därför har Skandia sedan 2007 tagit fram metoder och verktyg som hjälper kommuner, landsting och rättsväsendet att se värdet av förebyggande insatser och även hur hiskeligt dyrt det är att ignorera tidiga signaler på att unga är på väg in i ett framtida utanförskap. Vi jobbar även med att stödja ideella projekt och eldsjälar genom vår stiftelse Idéer för livet.

Poängen är att rusta våra barn och unga för ett aktivt arbetsliv och på så vis säkerställa kommande generationers välfärd. I det korta perspektivet handlar det om att skapa en inkluderande tillvaro för unga på väg in i vuxenlivet. Ett viktigt steg är att skapa forum där deras röster blir hörda och verkligheten visas från deras vinkel. Det handlar även om att samhället måste skapa förutsättningar för framtidens arbetskraft, genom att lyssna på dem redan innan de tar steget ut på arbetsmarknaden – eller misslyckas med att göra just detta.

Det är en stor utmaning att kunna förklara och konkretisera samhällsproblem på enkelt sätt. Desto svårare att göra det innan problemen vuxit sig stora. Trots det har just detta varit ambitionen med att lyfta fram ungdomars åsikter och förutsättningar genom Ungdomsrapporten. Det ger oss alla chansen att agera i tid.

Det är min önskan att det även innebär att allt fler unga fångas upp innan livet blir för tufft och resan mot utanförskap påbörjas. **Att stå upp för långsiktiga värden och vara kortsiktighetens fiende är vårt sätt att bidra till ett framtida mer välmående samhälle. Byggandet av framtiden pågår i detta nu och det gäller att höra de röster som tar vid imorgon. Det hoppas vi att Ungdomsrapporten kommer att bidra till.**

Lena Hög
Chef Corporate Responsibility, Skandia

Bakgrund Ungdomsrapporten

Ungdomsrapporten baseras på en genomlysning av ungdomars attityder, värderingar och beteenden och syftar till att identifiera hur olika faktorer i ungdomars tillvaro hänger samman. Bilden som framträder visar på vikten av att jobba långsiktigt med att minska utanförskapet – framförallt genom att lyfta delar av den komplexa problembild som ligger bakom att en ung människa kan hamna i framtida svårigheter. Om inget annat anges kommer resultaten som presenteras i denna rapport avse svenska ungdomar i åldrarna 15 – 24 år. Skandia och Ungdomsbarometern har gemensamt tagit fram rapporten baserat på Ungdomsbarometerens mångåriga studier. Syftet är att synliggöra hur dagens unga ser på sina förutsättningar och möjligheter. En utförlig metodbeskrivning finns i slutet av rapporten.

Skandia startade stiftelsen Idéer för Livet 1987 som en motkraft gentemot ett hårdare samhällsklimat och en våldsutveckling som kulminerade med ungdomskravallerna i Kungsträdgården. Idéer för Livet stödjer ideella projekt och eldsjälar som gör att barn och unga upptäcker sina egna förmågor, stärker självkänslan och tar sig ur riskzonen för ett framtida utanförskap. I arbetet med stiftelsen bidrar Skandia med forskning, volontärer, stipendier, mentorskap, verktyg och nätverk. Stiftelsen har sedan starten stöttat mer än 3000 projekt och arbetet är ett sätt för Skandia att arbeta långsiktigt med sitt samhällsansvar och bidra till det framtida välfärdssamhället. Mer om arbetet inom den ideella sektorn finns att läsa på www.ideerforlivet.se och information om satsningen på att motverka utanförskap och bidra till att kommuner arbetar med förebyggande insatser finns på www.utanforskapetspris.se

Ungdomsbarometern är ett analysföretag som sedan 1991 har arbetat kartläggning, analys och rådgivning i ungdoms- och framtidsrelaterade frågor. Som ett led i att skapa förståelse för ungdomar genomför Ungdomsbarometern årligen Sveriges bredaste ungdomsstudie i åldersgruppen 15 till 24 år.

Innehåll:

1. Ungdomars tillvaro
2. Samband mellan olika problemindikatorer
3. Social utsatthet
4. Självförtroende och motionsvanor
5. Familj och ekonomi
6. Utbildning och arbete
7. Framtiden
8. Synen på samhället
9. Rapportsammanfattning
10. Metodbeskrivning

1. Ungdomars tillvaro

Totalt sett är Sverige ett bra land att leva i

Fråga: andel som instämmer i påståendet: "Totalt sett är Sverige ett bra land att leva i"

90%

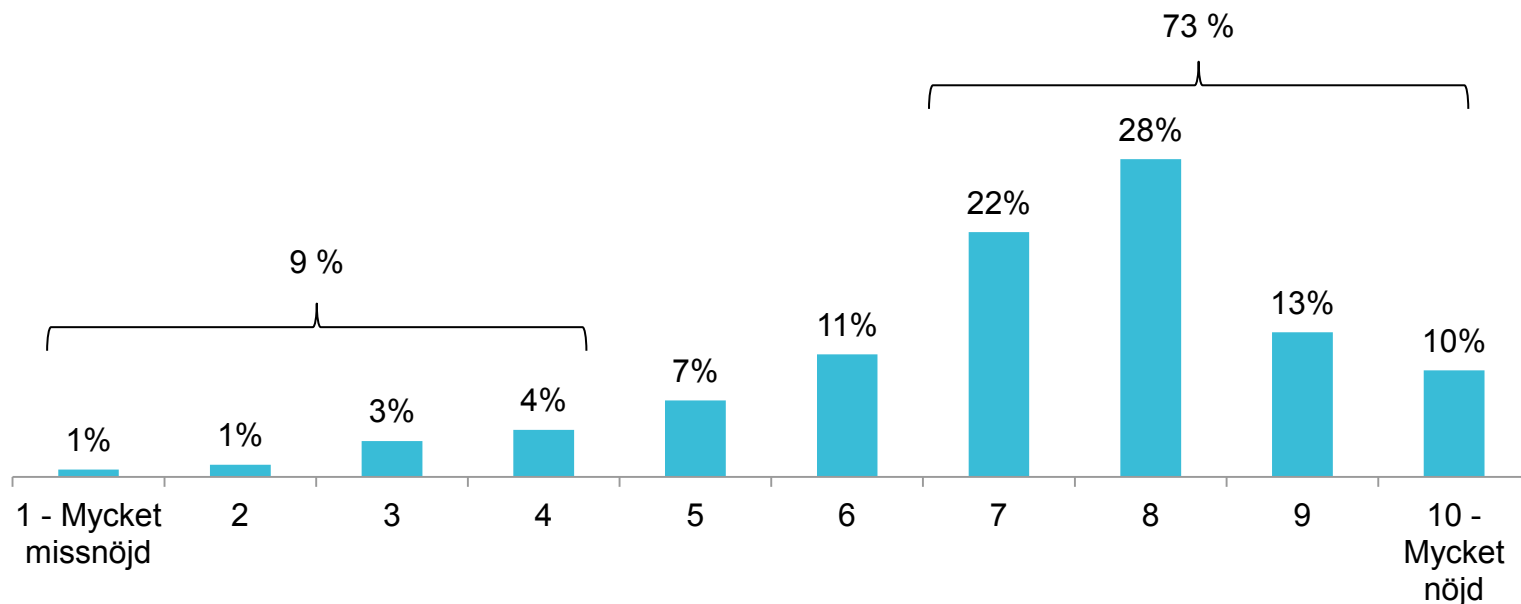
av ungdomarna instämmer mellan 15-24 år
instämmer med påståendet

Hur nöjd med tillvaron är ungdomarna i Sverige?

Fråga: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?"

Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd".

Ungefär tre av fyra ungdomar är nöjda med tillvaron.
Cirka en av tio är missnöjda.

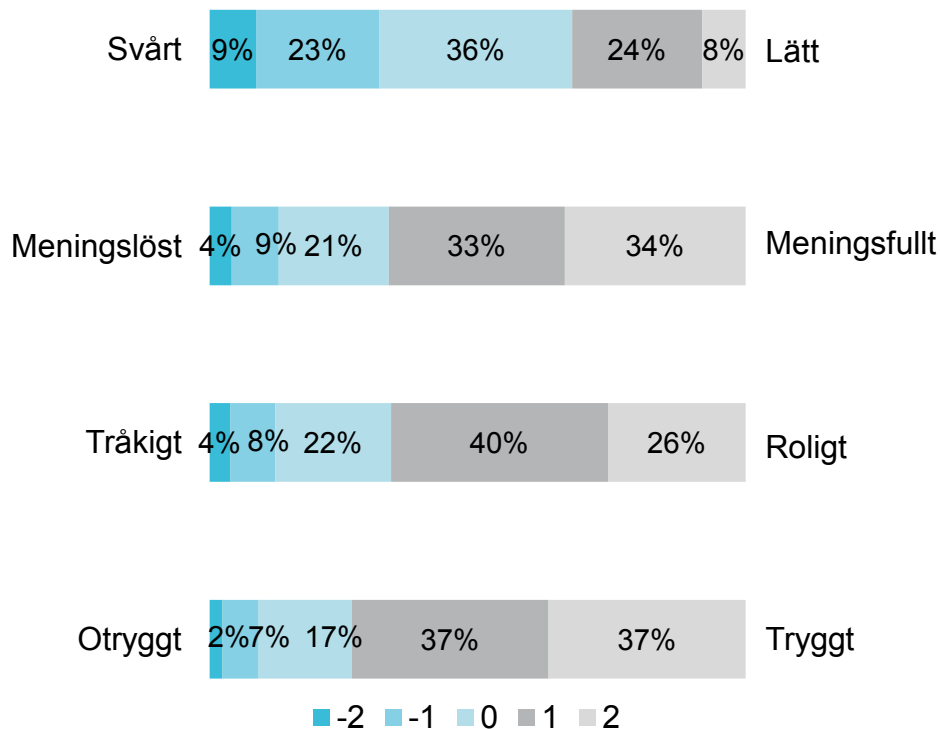

Källa: UB 2011/12

Ungdomars uppfattning om livet

Fråga: "Hur uppfattar du livet just nu?"

Respondenterna fick ta ställning på en skala från -2 till +2.

32% uppfattar livet som
svårt

13% uppfattar livet som
meningslöst

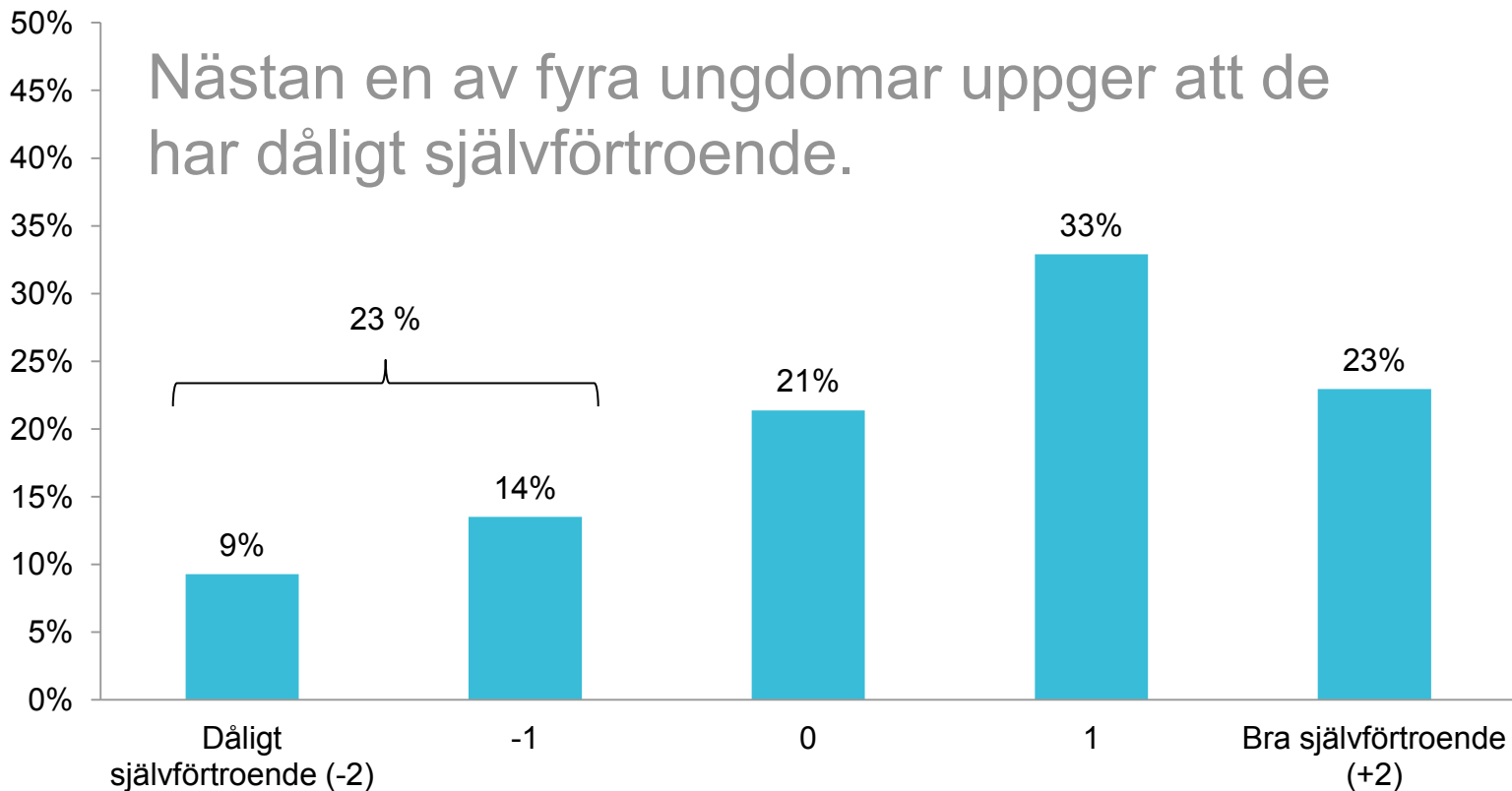
12% uppfattar livet som
tråkigt

9% uppfattar livet som
otryggt

Ungdomars självförtroende

Fråga: "Hur uppfattar du livet just nu?"

Respondenterna fick ta ställning på en skala från -2 till +2.

Källa: UB 2009/10

Vad stressar ungdomarna?

Fråga: "Hur upplever du följande saker i ditt liv just nu?"

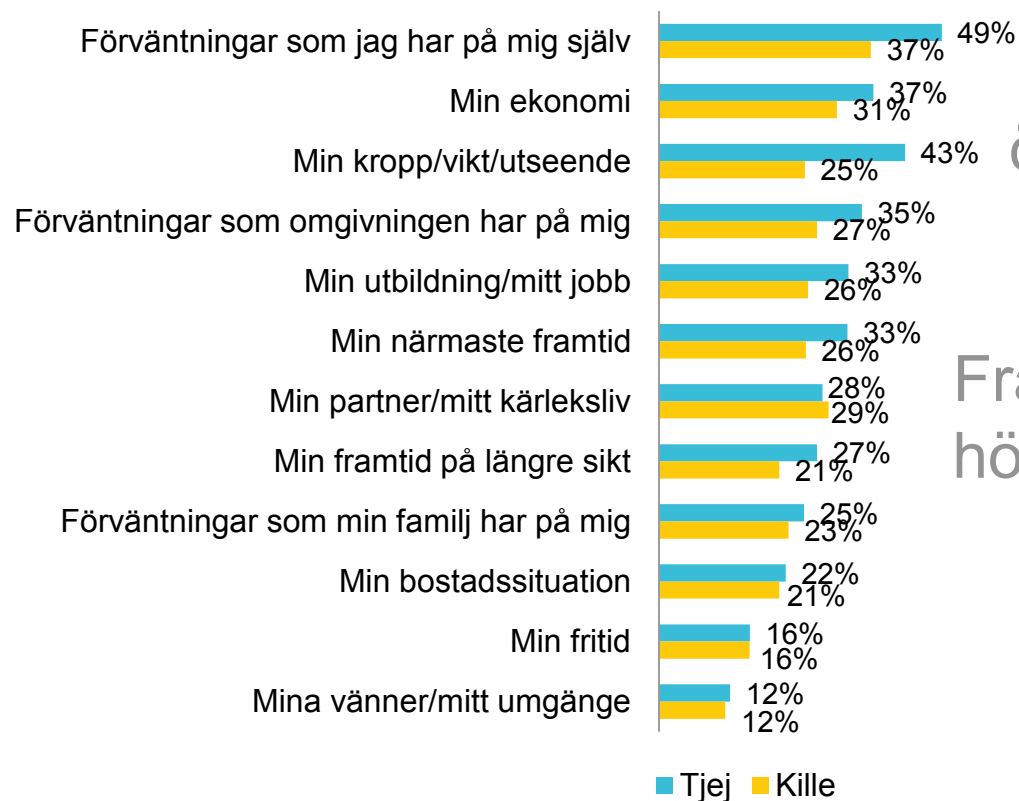
Rangordning: enligt "stressande" + "mycket stressande" sammanslagna.

Nästan en tredjedel av ungdomarna är stressade över sin närmaste framtid och/eller sin framtid på längre sikt.

Vad stressar tjejer och killar i sin tillvaro?

Fråga: "Hur upplever du följande saker i ditt liv just nu?". Svartalternativ: "stressande" + "mycket stressande" sammanslagna
Rangordning: enligt totalresultatet; Nedbrytning: kön

Tjejerna anger överlag fler faktorer som stressande jämfört med killar. Framförallt anger de i högre grad utseendet samt de egna förväntningarna som stressfaktorer.

Sammanfattning

1. Ungdomars tillvaro

Svenska ungdomar överlag är nöjda med sin tillvaro. På en rak fråga uppger drygt sju av tio att de är nöjda eller mycket nöjda med tillvaron. Dock finner vi en grupp om cirka 10% som uppger att de är missnöjda med tillvaron. Detta kan i sig tyckas vara en låg andel av den totala populationen men om vi räknar med att det finns 1 250 000 individer mellan 15-24 år är finns det omkring hundratusen ungdomar som är missnöjda med sin tillvaro.

Vidare kan vi konstatera att det är ungefär en tredjedel av ungdomarna som upplever livet som svårt, och en tiondel som meningslöst, tråkigt eller otruggt. Det finns ett starkt samband mellan dessa faktorer vilket tyder på att det hög utsträckning är samma individer som återkommer i de olika frågorna- något vi utreder närmare längre fram i analysen.

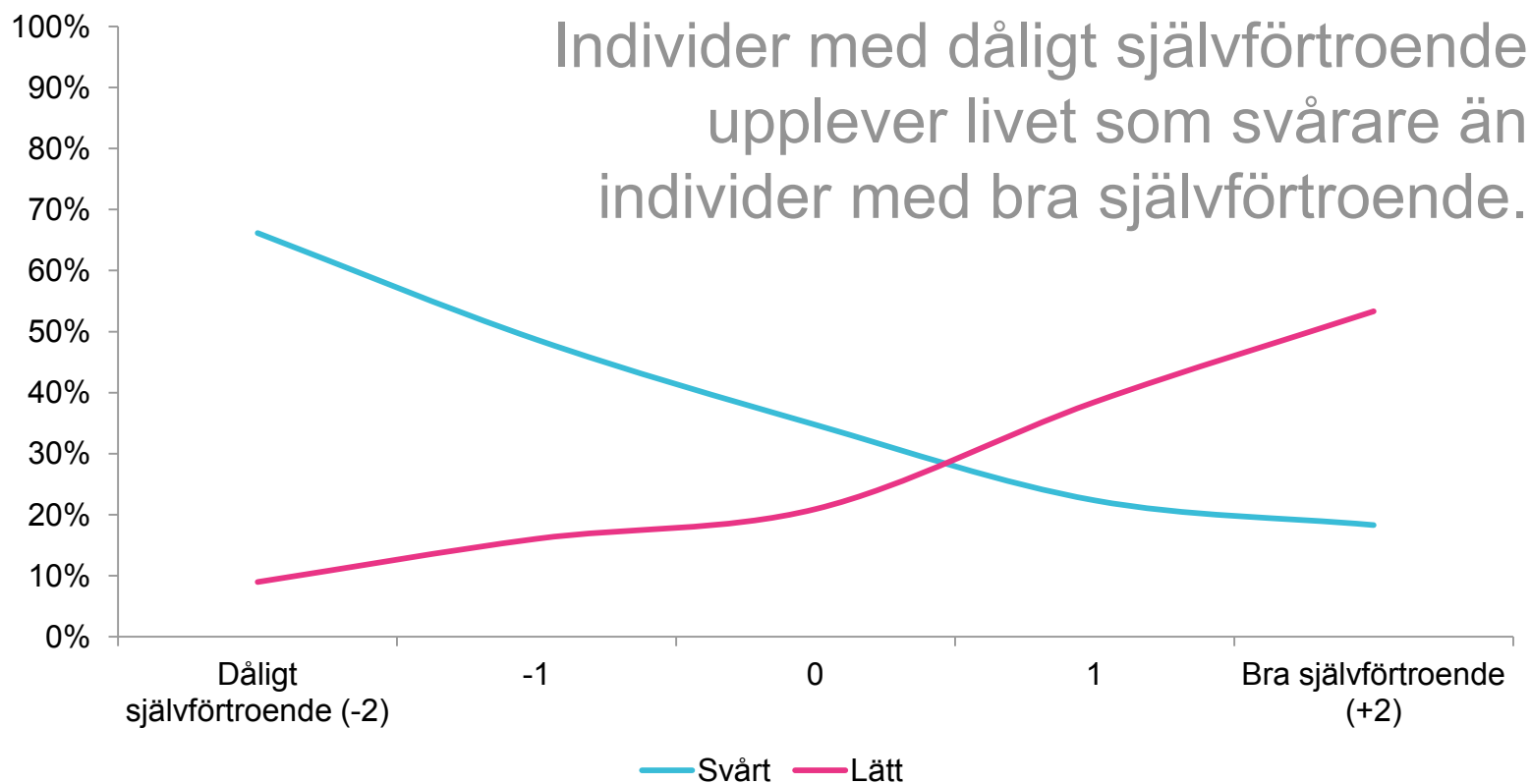
Överlag uppger ungdomarna att de har ett bra självförtroende. Andelen som uppger att de har ett dåligt självförtroende, en av fyra ungdomar, är dock högre än andelen som upplever missnöje med tillvaron. Det samma gäller för stress, där vi kan konstatera att nästan en av tre ungdomar känner sig stressad över sin närmaste framtid eller framtiden på lite sikt. Överlag kan vi även konstatera att tjejer upplever fler stressfaktorer än killar. De största differenserna gäller stress över kroppen/utseendet samt stress kopplade till egna förväntningar. Detta hänger troligtvis samman med vilka förväntningar som finns på unga tjejer respektive unga killar, där bilden av unga tjejer ska vara bidrar till att de i högre utsträckning upplever att sig som stressade.

2. Samband mellan problemindikatorer

Samband mellan självförtroende och syn på livet

Fråga: "Hur uppfattar du livet just nu?"

Respondenterna fick ta ställning på en skala från -2 till +2.

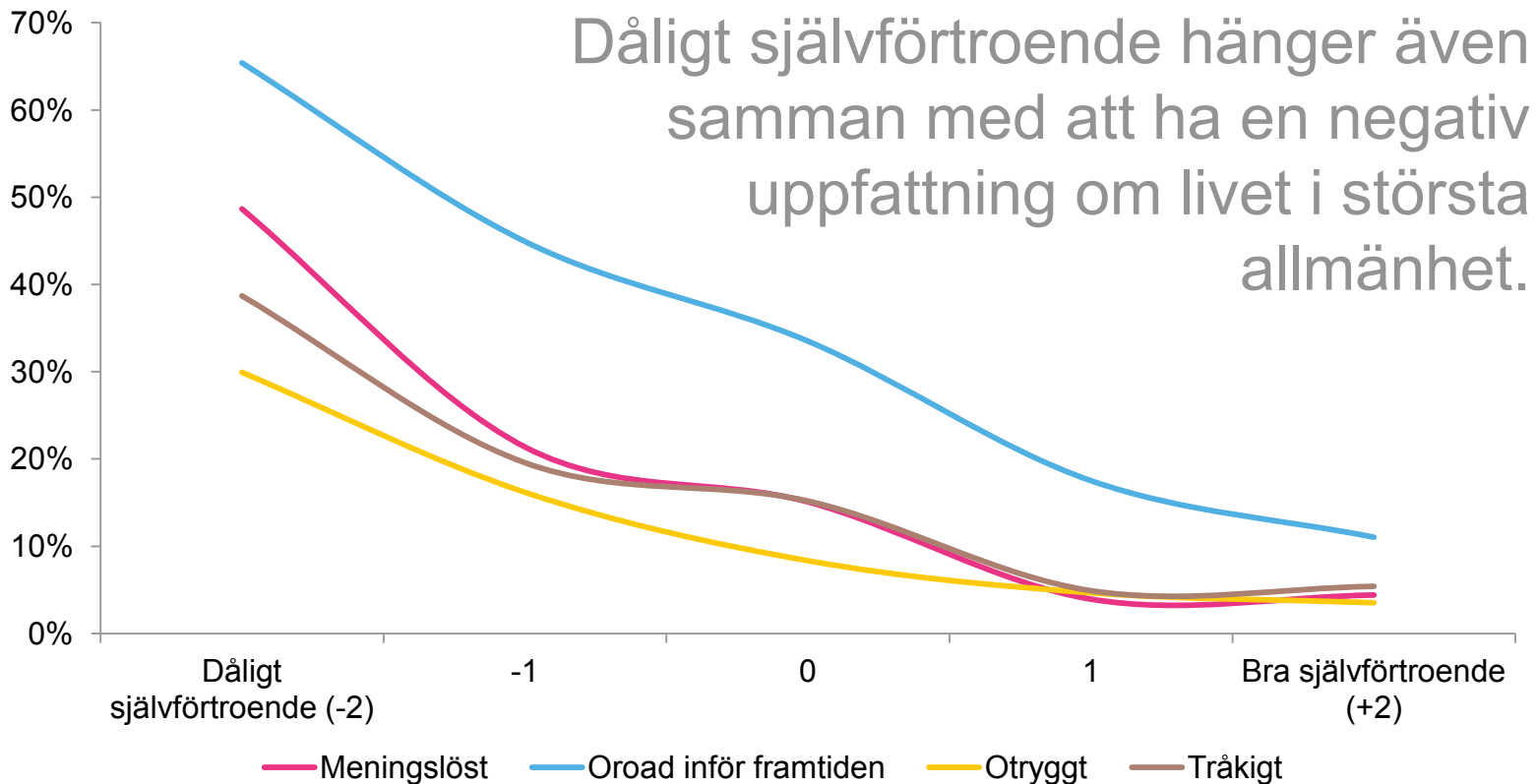

Källa: UB 2009/10

Samband mellan självförtroende och syn på livet

Fråga: "Hur uppfattar du livet just nu?"

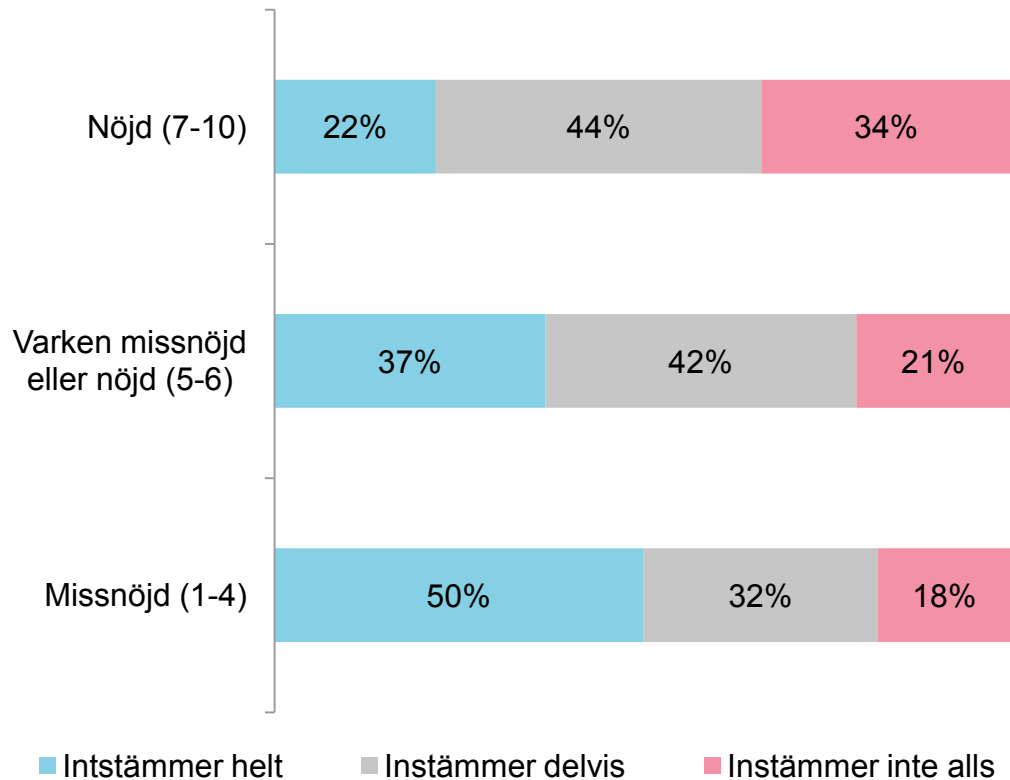
Respondenterna fick ta ställning på en skala från -2 till +2.

Källa: UB 2009/10

Samband mellan nöjdhet med tillvaron och stressnivå

Fråga: påståendet "Jag känner mig ofta stressad". Respondenterna fick ta ställning enligt skalan "instämmer helt", "instämmer delvis" och "instämmer inte alls". Nedbrytning: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?". Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd".

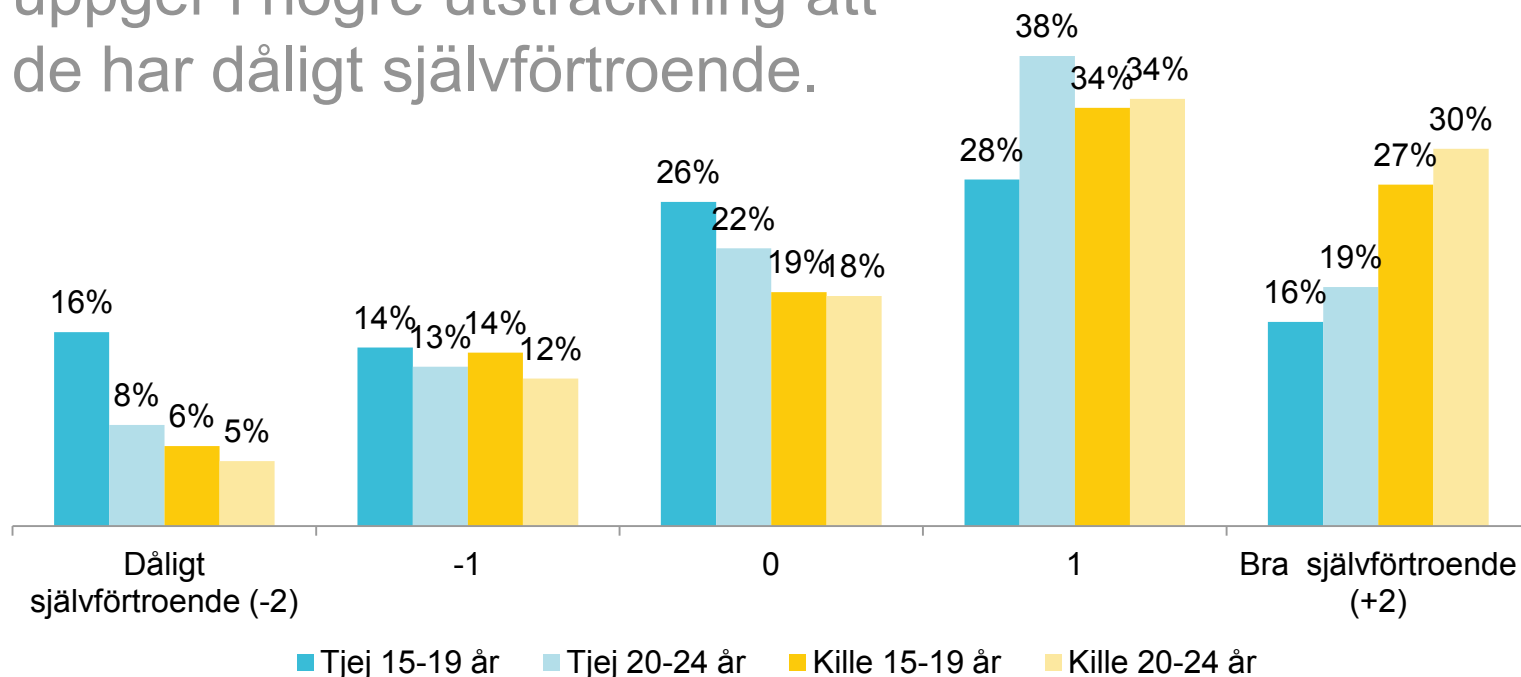
Missnöjda ungdomar känner sig överlag mer stressade än nöjda ungdomar

Samband mellan självförtroende, kön och ålder

Fråga: "Hur uppfattar du livet just nu?"

Respondenterna fick ta ställning på en skala från -2 till +2, där -2 motsvarar "dåligt självförtroende" och +2 "bra självförtroende". Nedbrytning: kön och åldersgrupper (2 st.).

Yngre, och framförallt tjejer, uppger i högre utsträckning att de har dåligt självförtroende.

Sammanfattning

2. Samband mellan olika faktorer

I ovanstående resultat kan vi konstatera ett starkt samband mellan följande faktorer:

- Missnöje med tillvaron
- Negativ syn på livet
- Dåligt självförtroende
- Stress över livet och framtiden

Därmed kan vi betrakta samtliga av dessa faktorer som "problemindikatorer". Mot bakgrund av detta kommer vi i den fortsatta analysen utreda hur dessa indikatorer hänger samman med ungdomars tillvaro i stort. Det är viktigt att komma ihåg att det är omöjligt att fastslå orsakssamband mellan de olika problemindikatorerna i denna analys.

När det kommer till skillnader över ålder kan vi konstatera att unga individer i högre utsträckning uppger att de har dåligt självförtroende. Då ungdomsåren för många innebär ett sökande och utforskande är det delvis naturligt att yngre upplever en något större osäkerhet. Man kan dock fundera över vilken roll den sociala situationen i skolan spelar i sammanhanget.

Det finns även stora skillnader mellan unga tjejer och unga killar. Unga tjejer uppger i betydligt högre utsträckning problemindikatorer, vilket vi även konstaterade inledningsvis. Detta är viktigt att ha detta i åtanke vid kommande nedbrytningar på grupper som uppger problemindikatorer, som kommer att ha en viss överrepresentation av framförallt yngre tjejer.

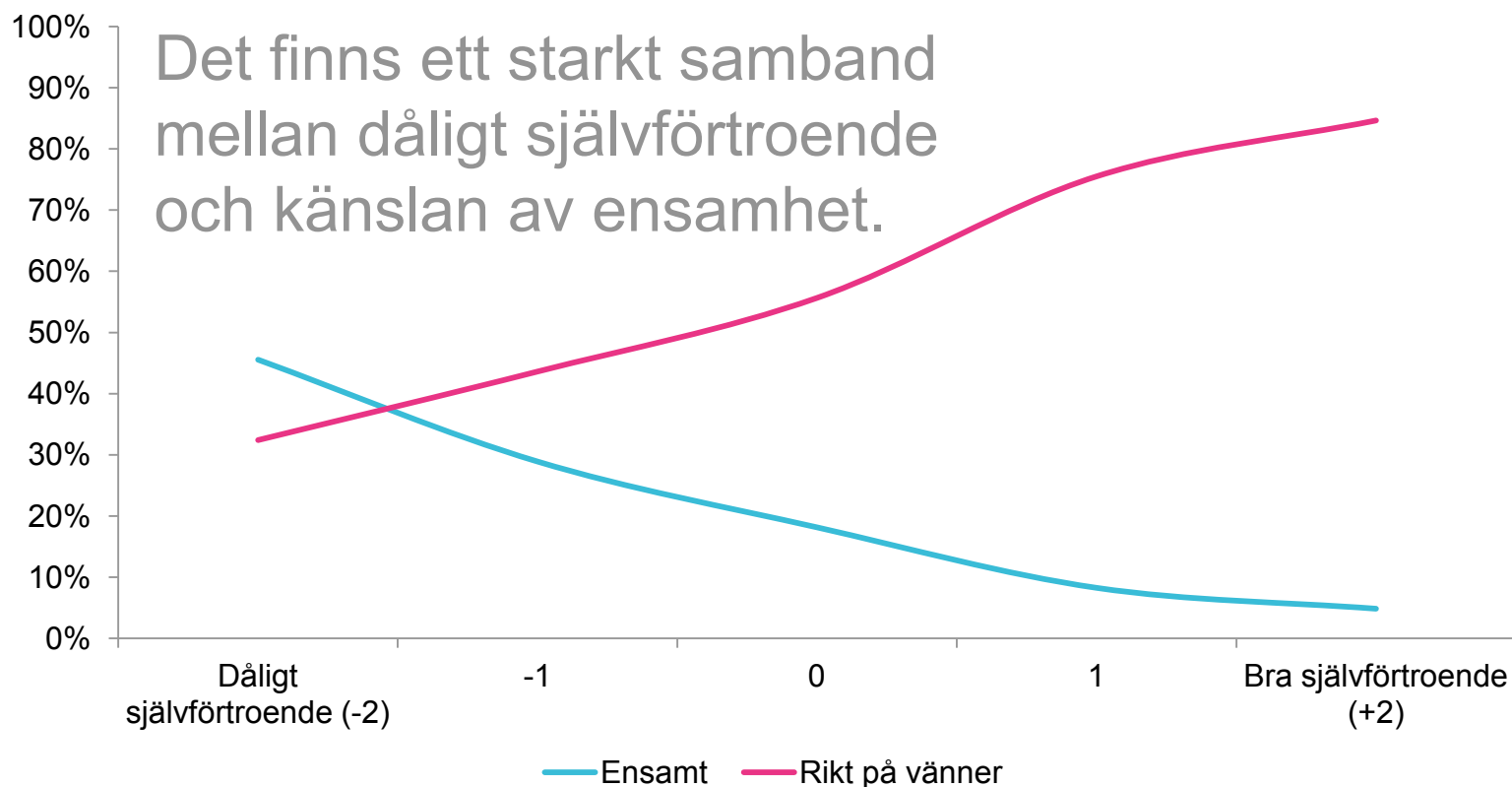

3. Social utsatthet

Samband mellan självförtroende och vänner

Fråga: "Hur uppfattar du livet just nu?"

Respondenterna fick ta ställning på en skala från -2 till +2.

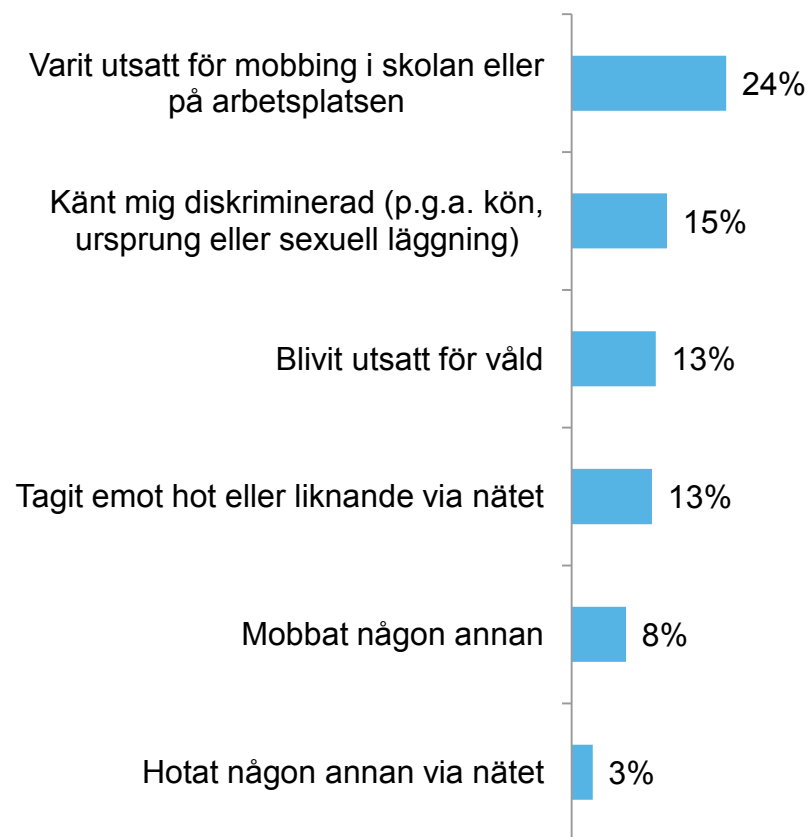

Källa: UB 2009/10

Mobbning och våld bland ungdomar

Fråga: "Har du någon gång...". Respondenterna fick ta ställning enligt skalan "nej, aldrig", "ja, en gång" samt "ja, flera gånger"

Resultaten nedan visar hur stor andel som uppgav "ja, flera gånger" för respektive påstående

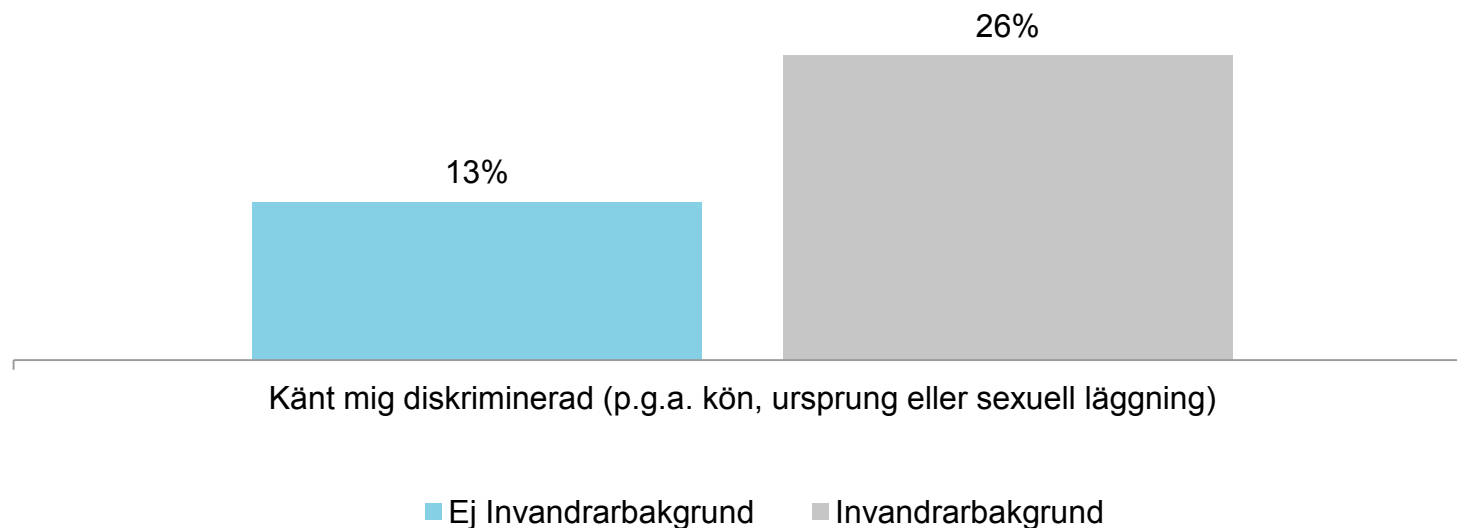

En hög andel av ungdomarna upplever att de har blivit utsatta för mobbing, diskriminering eller våld.

Samband mellan invandrarbakgrund och diskriminering

Fråga: föregående fråga nedbruten på invandrarbakgrund (som antingen själv är född i utlandet eller vars båda föräldrar är födda utomlands)

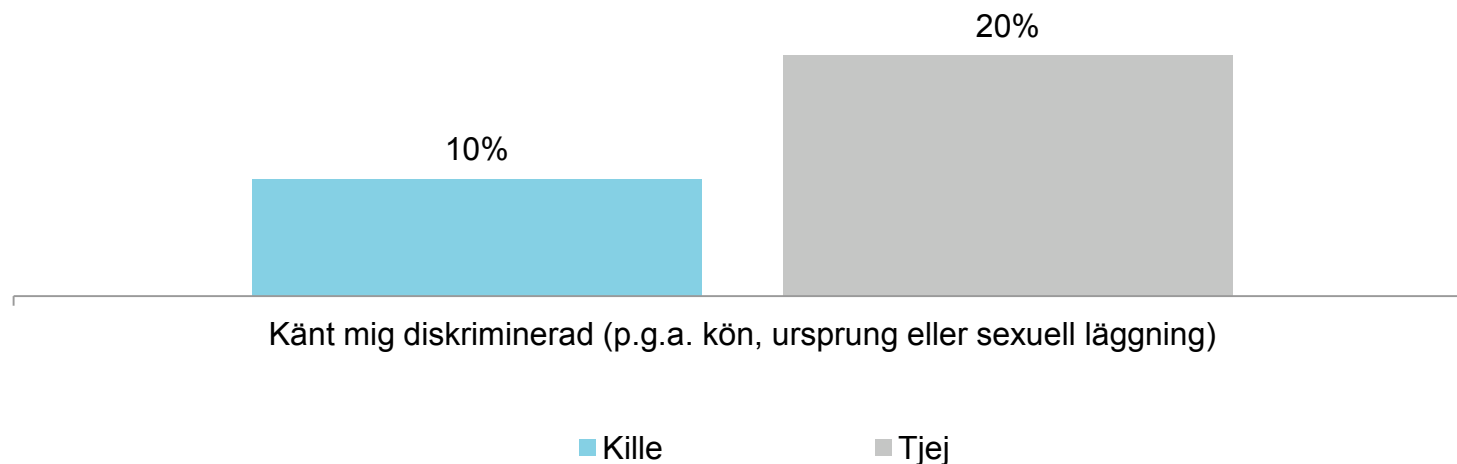
En högre andel av ungdomarna med invandrarbakgrund har känt sig diskriminerade.

Samband mellan kön och diskriminering

Fråga: föregående fråga nedbruten på kön

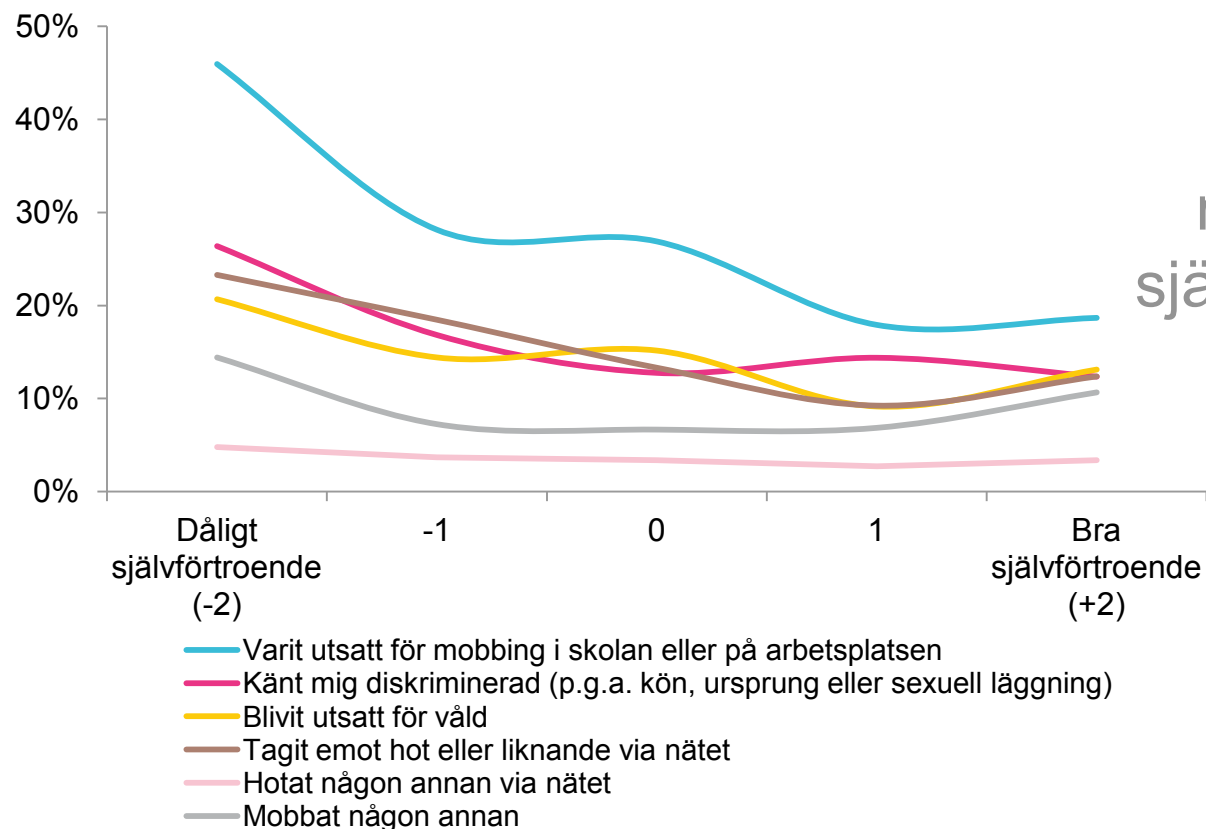
Tjejer känner sig diskriminerade i
högre utsträckning än killar.

Källa: UB 2011/12

Samband mellan självförtroende, mobbning och våld

Fråga: föregående fråga. Nedbrytning: "Hur uppfattar du livet just nu?" Respondenterna fick ta ställning på en skala från -2 till +2, där -2 motsvarar "dåligt självförtroende" och +2 "bra självförtroende"

Det finns ett samband mellan dåligt självförtroende och social utsatthet.

Sammanfattning

3. Social utsatthet

En hög andel, drygt fyra av tio ungdomar, uppger att de har blivit utsatta för någon typ av mobbning, kränkning, hot eller våld. Föga förvånande finns det även ett starkt samband mellan den typen av erfarenheter och andra problemindikatorer. En tråkig observation är att andelen som känt sig diskriminerade är betydligt högre bland ungdomar med invandrarbakgrund och bland tjejer - något som tyder på att ungdomarna inte upplever Sverige som ett helt jämlikt samhälle.

Då skolan utgör en stor del av tillvaron för en majoritet av gruppen är det troligt att många av dessa erfarenheter på något sätt har koppling till skolan. Således är det arbete som skolan bedriver för att minska kränkande särbehandling avgörande för att ungdomar ska må bra. I sammanhanget blir det extra oroväckande att samtliga skolor fick underkända likabehandlingsplaner vid en inspektion genomförd av skolinspektionen under hösten 2012.

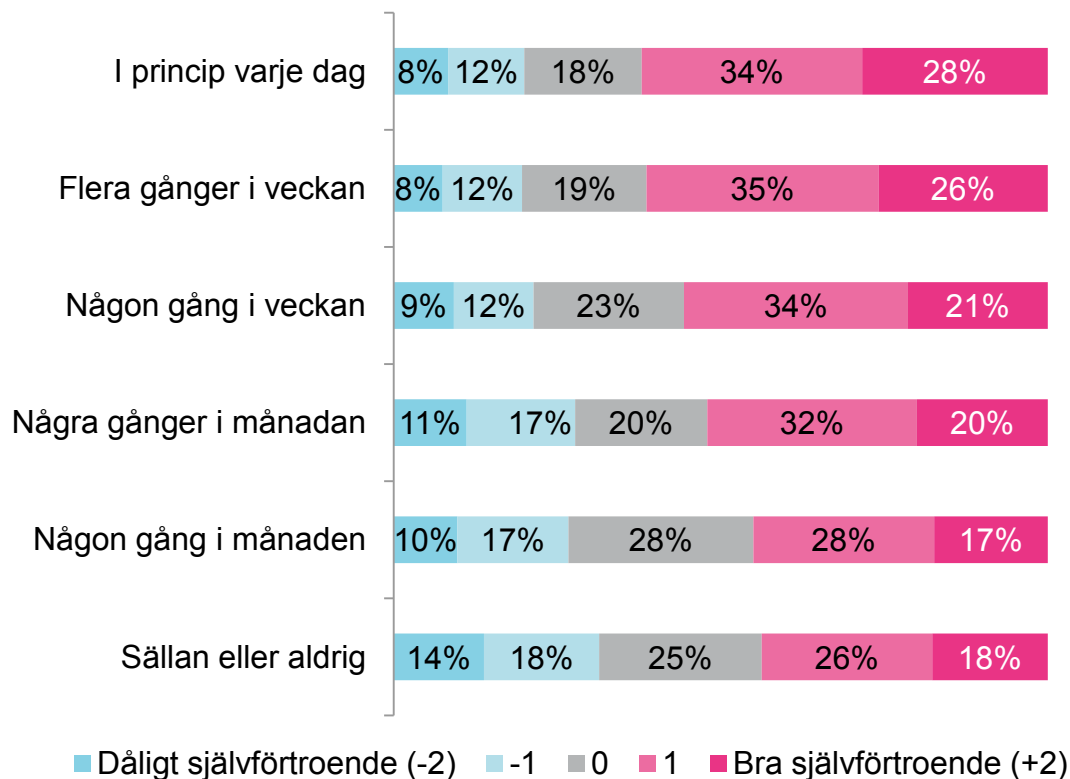
Ungdomar med lågt självförtroende upplever i högre utsträckning att de blivit socialt utsatta jämfört med övriga ungdomar. Den största skillnaden gäller mobbning- något som nästan hälften av ungdomarna med dåligt självförtroende upplever de blivit utsatta för. I vilken utsträckning detta speglar verkligheten är svårt att svara på då frågan är väldigt subjektiv. Det är inte omöjligt att individer med lågt självförtroende är mer känsliga än individer med bra självförtroende, och därför uppfattar fler saker som kränkande. Givetvis kan sambandet även bero på att ungdomar som uppfattas som svaga blir utsatta i högre utsträckning. Det finns dock, oavsett vad det beror på, ett oroväckande starkt samband mellan självförtroende och social utsatthet.

A miniature scene of a school playground. In the foreground, a group of small figures representing children are playing on a paved area. In the background, there are trees, a wooden fence, and a tall clock tower with a white clock face. The scene is lit with soft, natural light, suggesting a sunny day.

4. Självförtroende och motionsvanor

Samband mellan motionsvanor och självförtroende

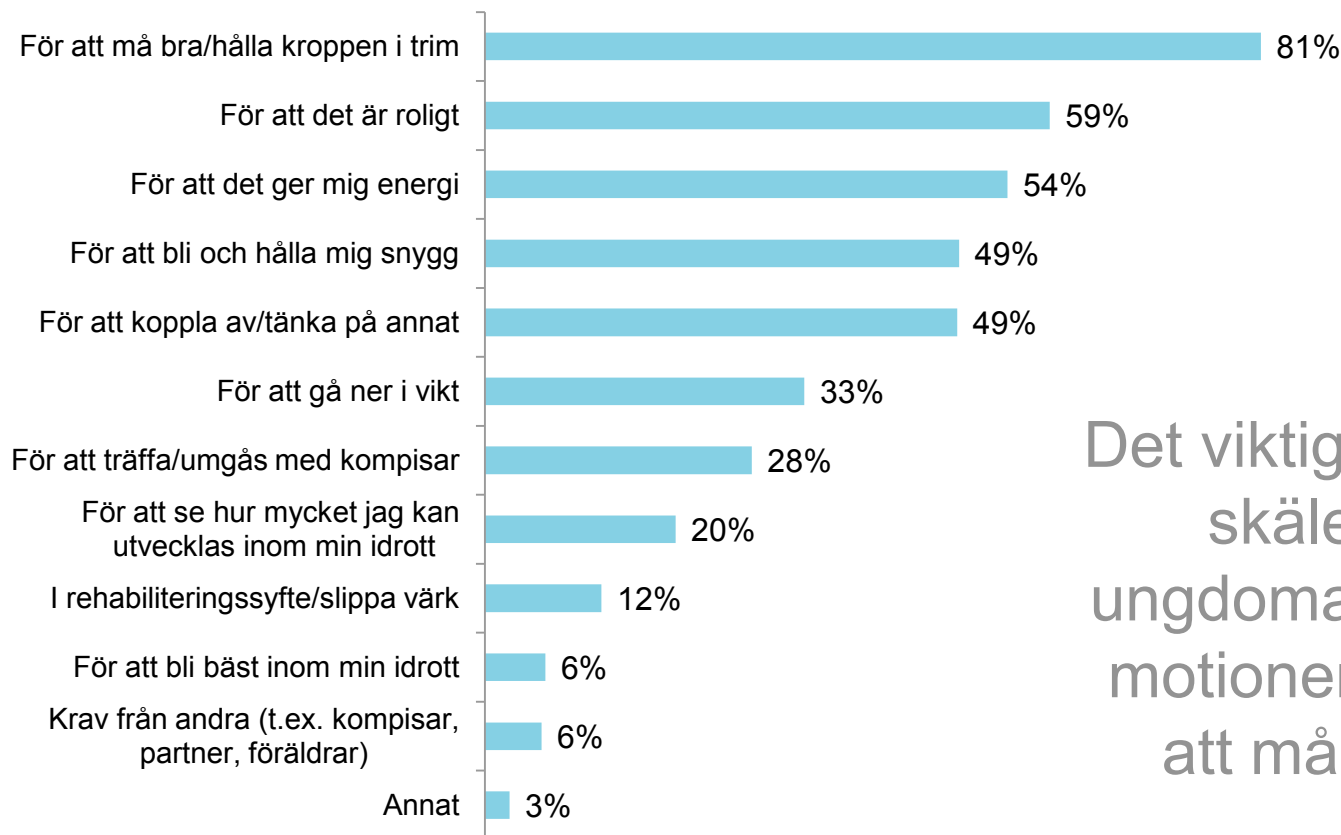
Fråga: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?". Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd". Nedbrytning: "Hur ofta tränar eller motionerar du, utöver eventuell idrott i skolan?"

Ungdomar med dåligt självförtroende motionerar i regel mindre än ungdomar med bra självförtroende

Viktigaste skälen till att idrotta/träna

Fråga: "Vilket eller vilka är det/de viktigaste skälen till att du idrottar/tränar?"

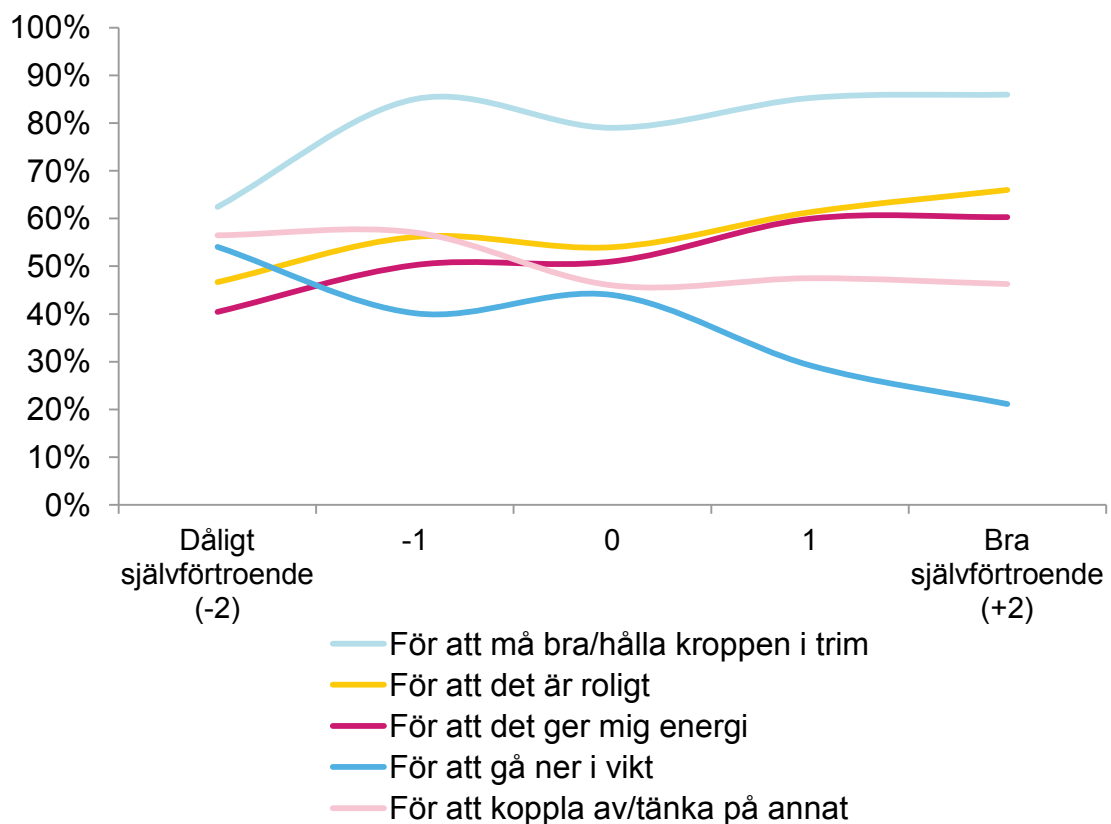

Det viktigaste skälet för ungdomar att motionera är att må bra.

Samband mellan viktigaste skälen till att idrottar/tränar och självförtroende

Fråga: "Vilket eller vilka är det/de viktigaste skälen till att du idrottar/tränar?"

Nedbrytning: "Hur uppfattar du livet just nu?". Respondenterna fick ta ställning på en skala från -2 till +2, där -2 motsvarar "dåligt självförtroende" och +2 "bra självförtroende"

Ungdomarna med dåligt självförtroende motionerar i högre utsträckning för att gå ner i vikt.

Sammanfattning

4. Självförtroende och motionsvanor

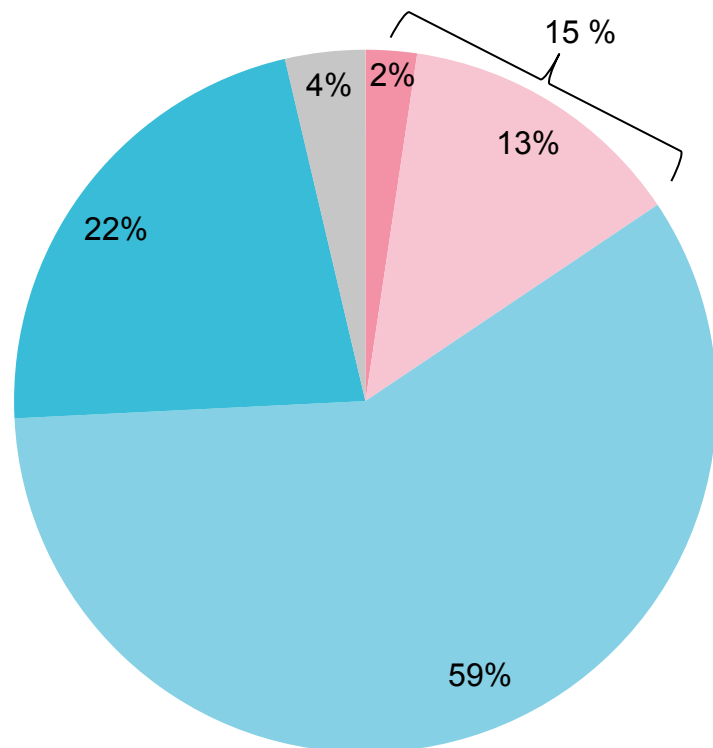
Att motionsvanor och välmående hänger ihop är något som inte gått ungdomarna förbi. Frågar man ungdomar varför de idrottar hamnar nämligen "för att må bra/hålla kroppen i trim" högst upp på listan. Det finns även ett starkt sambandet mellan motion och självförtroende vilket gör det något oroväckande att de ungdomarna som i högst grad skulle behöva en självförtroende-boost är de som motionerar minst.

Tittar vi närmare på bevekelsegrunderna till varför ungdomarna motionerar kan vi även konstatera att ungdomarna med dåligt självförtroende i lägre grad motionerar på grund av det är roligt. Istället anger de i högre utsträckning att de vill gå ner i vikt. Förklaringen till detta är troligtvis inte att det är en grupp som i högre utsträckning borde gå ner i vikt. Förklaringen ligger troligtvis i hur gruppen med dåligt självförtroende är sammansatt. Vi måste nämligen komma ihåg att yngre tjejer, som känner störst stress kopplat till utseendet, är överrepresenterade i denna grupp.

5. Familj och ekonomi

Familjens ekonomi

Fråga: "Hur uppfattar du att din familjs ekonomi är?"

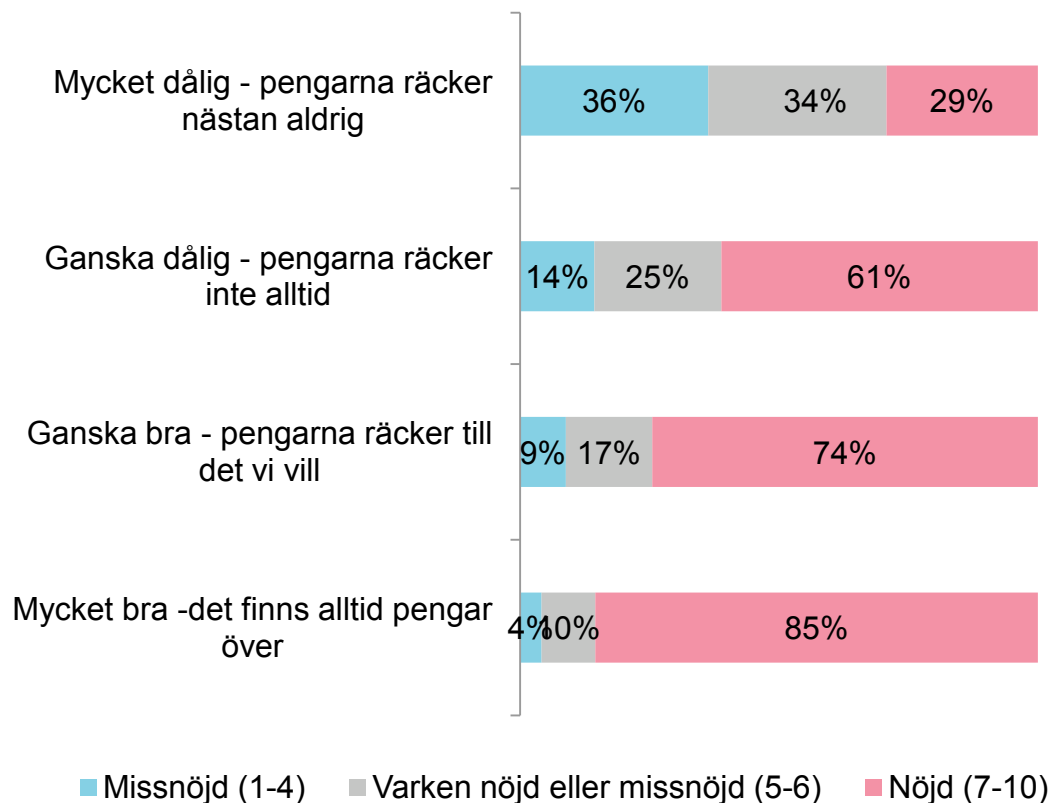
15% anger att deras familjs ekonomi är ganska eller mycket dålig

- Mycket dålig - pengarna räcker nästan aldrig
- Ganska dålig - pengarna räcker inte alltid
- Ganska bra - pengarna räcker till det vi vill
- Mycket bra - det finns alltid pengar över
- Vet inte/ingen uppfattning

Källa: UB 2011/12

Samband mellan familjens ekonomi och nöjdhet med tillvaron

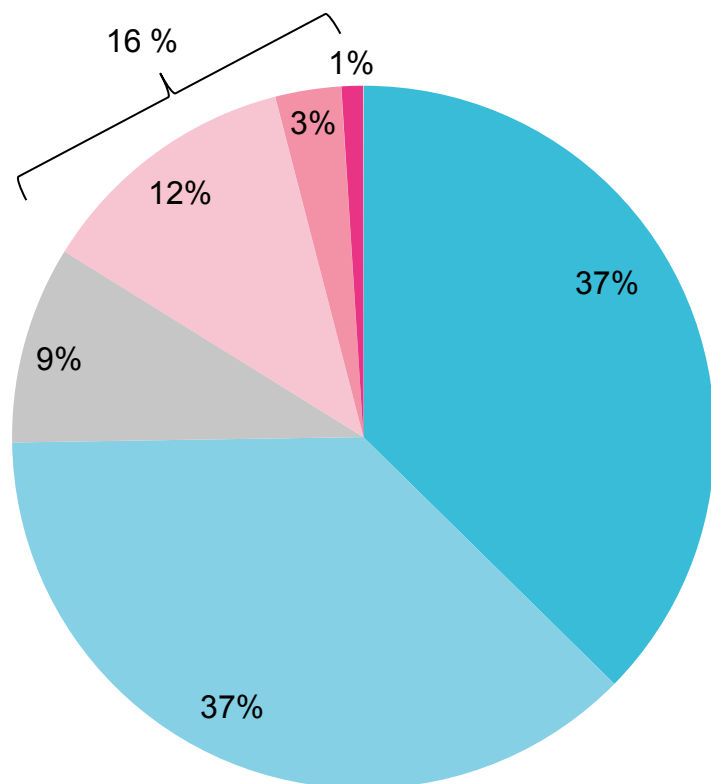
Fråga: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?". Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd". Nedbrytning: "Hur uppfattar du att din familjs ekonomi är?"

Det finns en koppling mellan nöjdhet med tillvaron och familjens ekonomiska situation.

Relation till föräldrarna

Fråga: "Hur nära skulle du säga att du står dina föräldrar?"

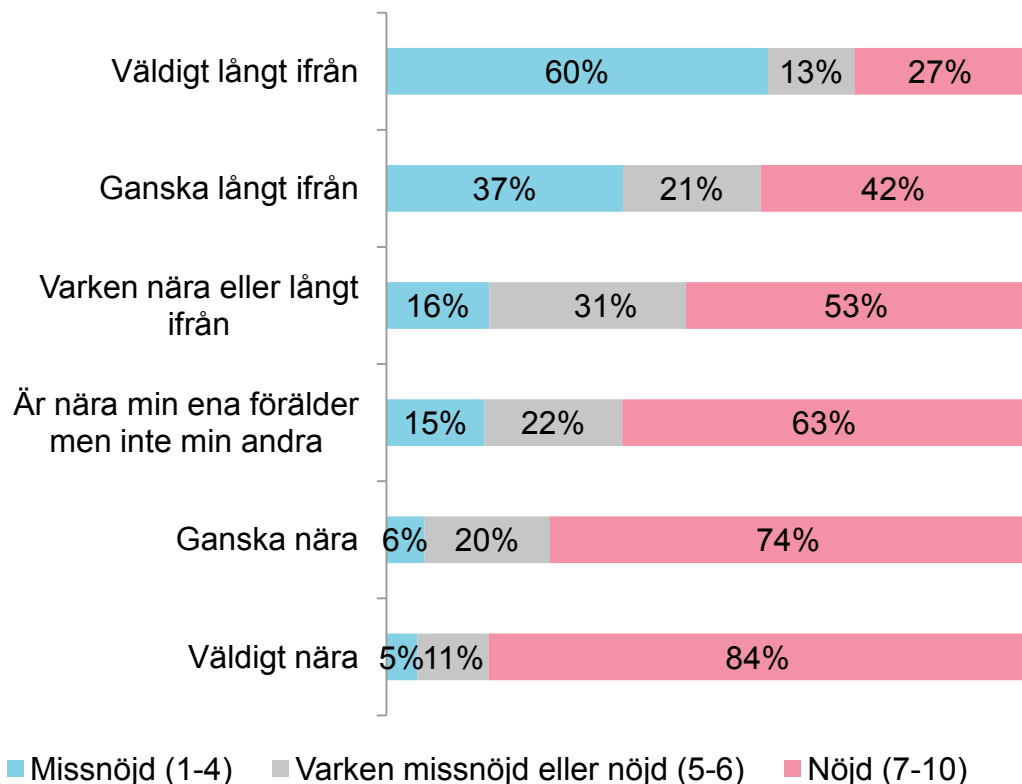
En sjättedel av ungdomarna uppger att de inte står nära sina föräldrar. Drygt en av tjugo uppger att de står långt ifrån dem.

- Veldig nära
- Ganska nära
- Är nära min ena förälder men inte min andra
- Varken nära eller långt ifrån
- Ganska långt ifrån
- Veldig långt ifrån

Källa: UB 2011/12

Samband mellan relation till föräldrarna och nöjdhet med tillvaron

Fråga: "Hur nära skulle du säga att du står dina föräldrar?". Nedbrytning: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?". Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd"

Ungdomarna som står långt ifrån sina föräldrar är i betydligt högre grad missnöjda med tillvaron än ungdomarna som står nära.

Sammanfattning

5. Familj och ekonomi

I takt med att vaksamheten mot diskriminering på grund av kön, ålder och trosuppfattning har ökat bör man vara uppmärksam på att trakasserier kan ta nya uttryck. I ett samhället då tid och pengar värderas högre än någonsin blir relationen till föräldrarna och familjens ekonomi, om möjligt, än viktigare att fokusera på än tidigare.

Rent generellt kan vi konstatera att en övervägande andel av Sveriges ungdomar, drygt sju av tio individer, uppfattar familjens ekonomi som ganska eller mycket god. Dock beskriver 15% av ungdomarna sin familjs ekonomi är ganska eller mycket dålig. Dessa ungdomar är betydligt missnöjdare med tillvaron än ungdomar som anger att deras familjer har en god ekonomi. Självklart är inte mobbning eller diskriminering den enda variabeln som kan förklara detta utfall.

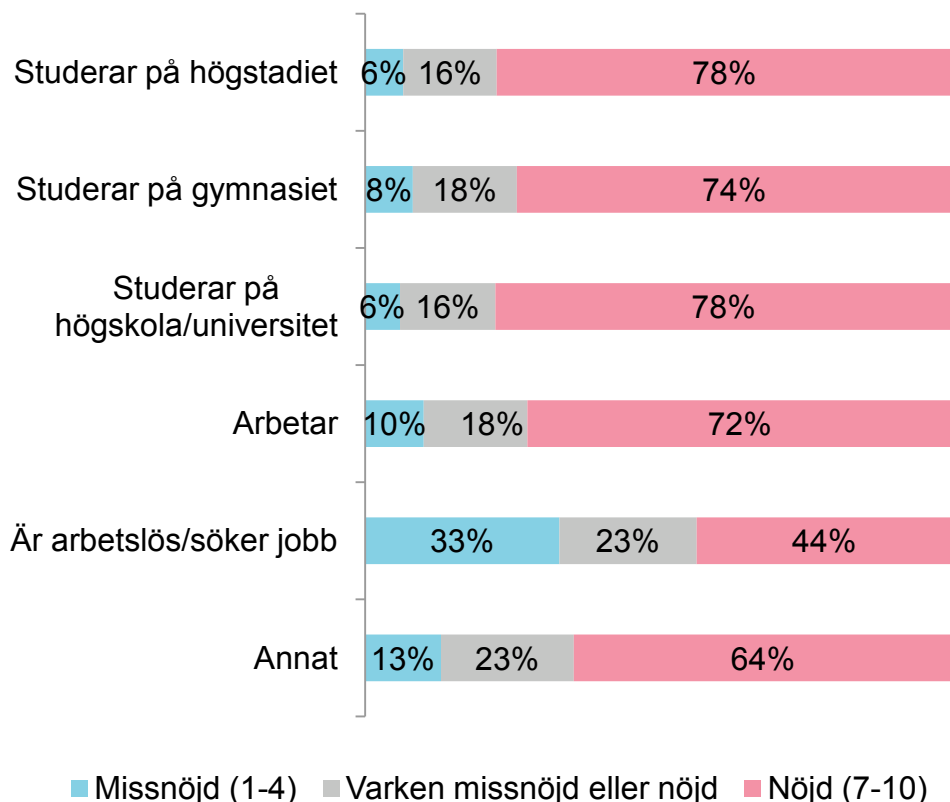
Tittar vi istället på relationen till föräldrarna kan vi konstatera att en övervägande majoritet uppger att de står nära sina föräldrar. Dock finns det även här en grupp, bestående av var tjugonde individ i åldersspannet 15-24 år, som uppger att de står långt ifrån sina föräldrar. Återigen bör vi påminna oss om att detta innebär att det är en stor grupp individer i absoluta tal. Detta blir än allvarigare då vi kan konstatera att sex av tio i gruppen som står väldigt långt ifrån sina föräldrar uppger att de är missnöjda med tillvaron i stort. En slutsats vi drar av detta är att relationen mellan föräldrarna och barnen troligtvis är en minst lika viktiga faktor som familjens ekonomi för ungdomarnas välmående.

6. Utbildning och arbete

Samband mellan sysselsättning och nöjdhet med tillvaron

Fråga: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?". Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd". Nedbrytning: "Vad är din huvudsakliga sysselsättning?"

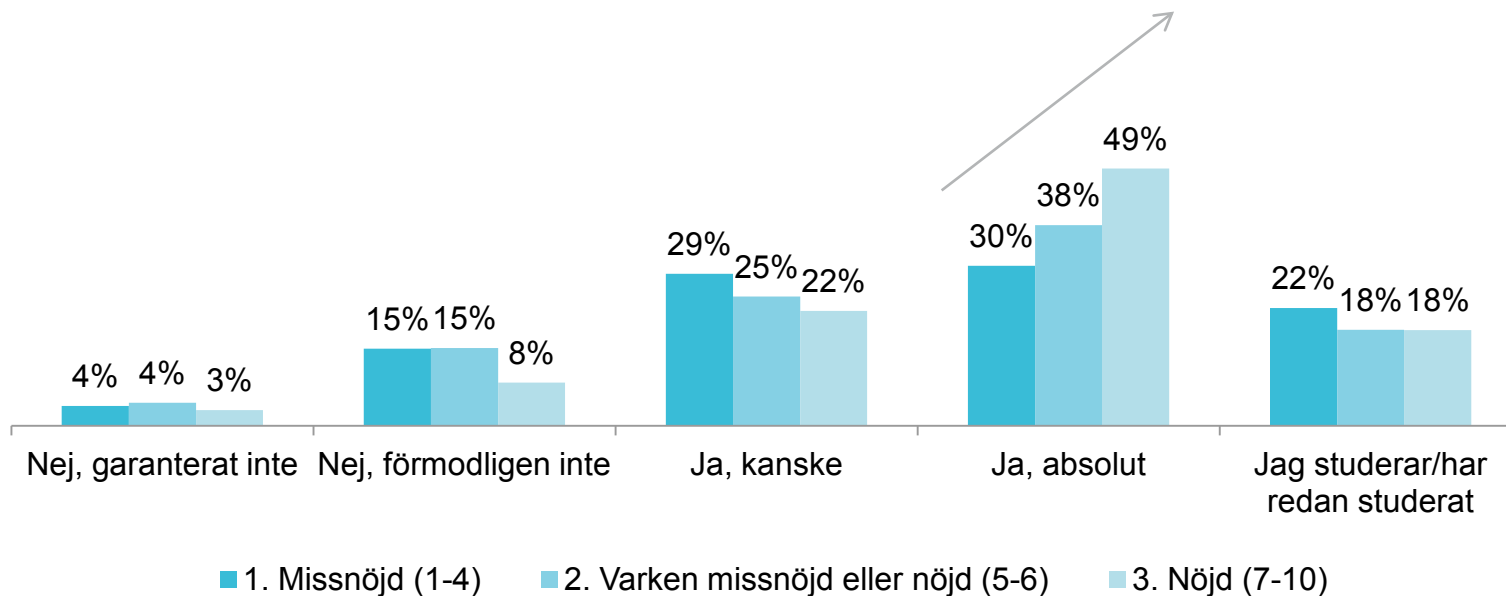

Ungdomar som är arbetslösa eller söker jobb känner sig missnöjdare med tillvaron än övriga.

Samband mellan nöjdhet med tillvaron och planer för vidare studier

Fråga: "Tror/trodde du att du kommer läsa vidare inom tre år efter studenten?". Nedbrytning: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?" Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd"

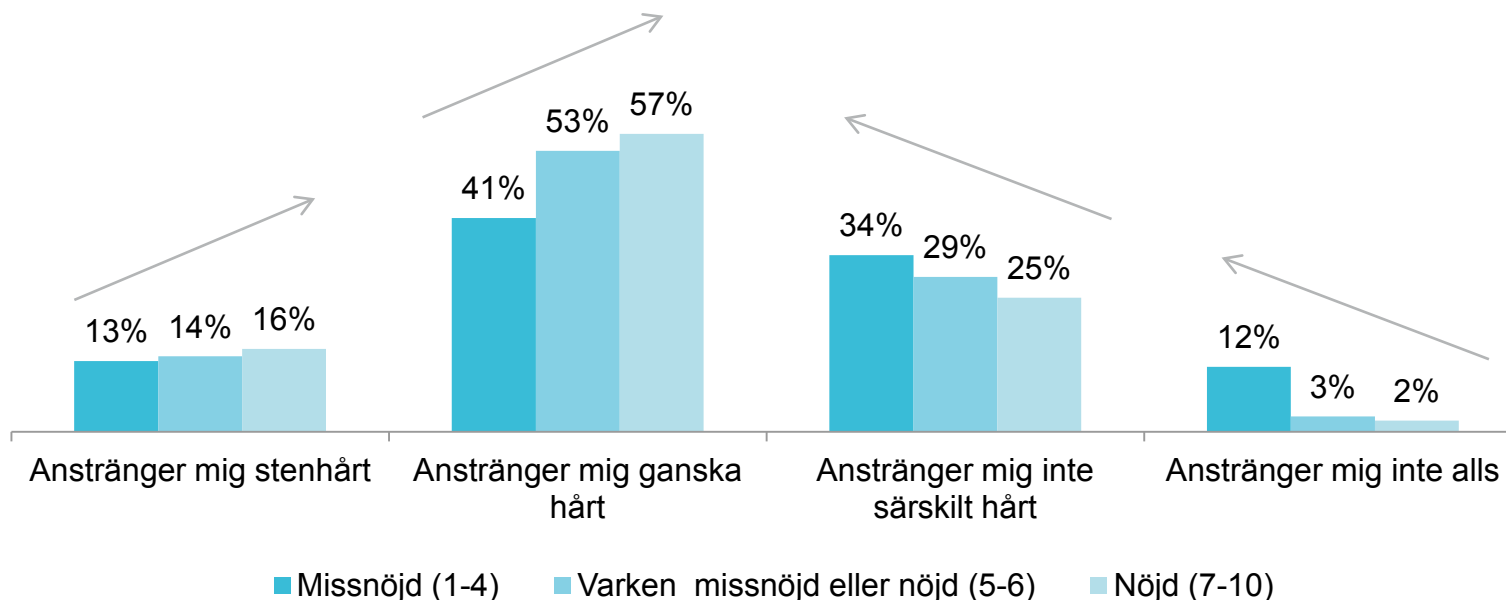
Ungdomar som är missnöjda med tillvaron uppvisar ett lägre studieintresse än de som är nöjda.

Samband mellan nöjdhet med tillvaron och ansträngningsnivå

Fråga: "Hur skulle du beskriva din egen insats i skolan hittills?". Nedbrytning: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?".
Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd"

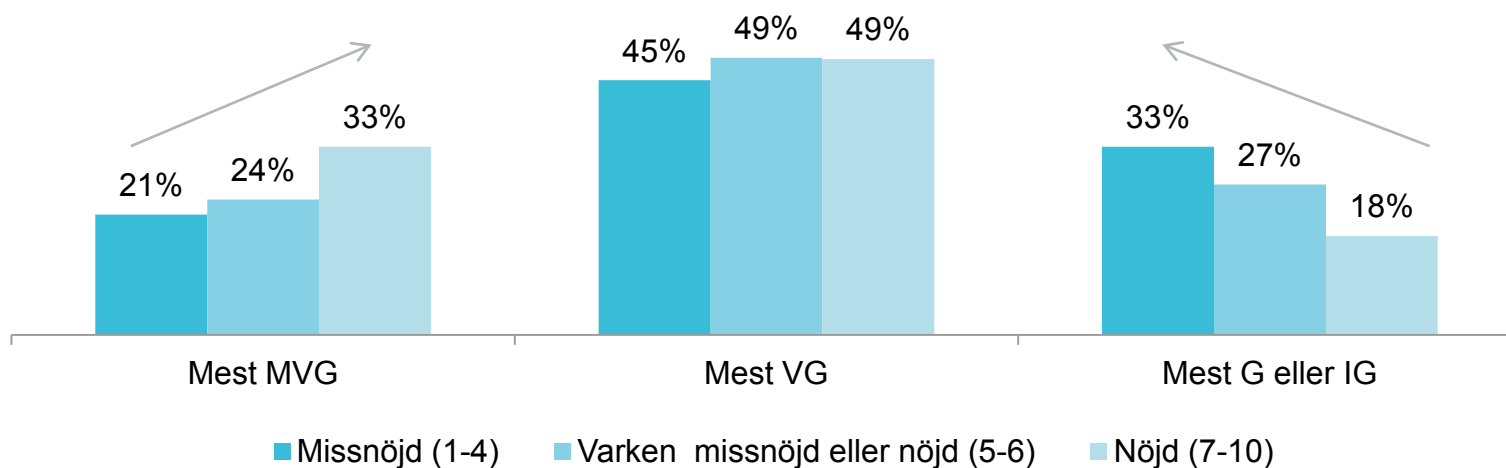
Ungdomar som är missnöjda med tillvaron anstränger sig mindre än de som är nöjda.

Samband mellan nöjdhet med tillvaron och betyg

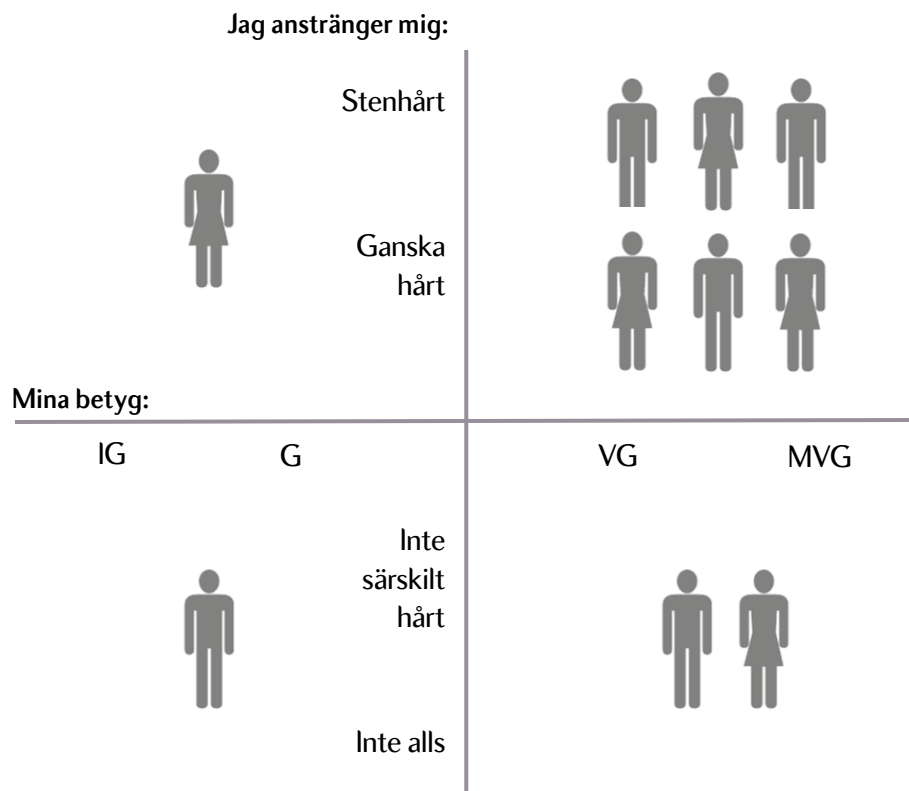
Fråga: "Hur skulle du beskriva dina betyg i skolan hittills?". Nedbrytning: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?". Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd"

Missnöjda ungdomar anger något lägre snittbetyg än ungdomarna som är nöjda.

Samband mellan betyg och ansträngningsnivå

Ovan visas hur de föregående två frågorna hänger samman på aggregerad nivå. Totalt finns 16 (4x4) möjliga kombinationer av svaren, vilka kan illustreras i fyra övergripande fält: 1) anstränger sig och bra betyg tack vare det, 2) anstränger sig inte men bra betyg ändå, 3) anstränger sig inte och dåliga betyg p.g.a. det 4) anstränger sig men dåliga betyg trots det.

Cirka en av tio ungdomar anstränger sig ganska eller mycket hårt och får G eller IG som betyg.

Sammanfattning

6. Utbildning och arbete

En av de faktorer som hänger starkast samman med de olika problemindikatorerna är arbetslöshet. Hit bör även de som tidigt hamnar utanför utbildningssystemet räknas, denna grupp är dessvärre för liten för att fånga in i på kvantitativ väg. Detta påverkar såväl den ekonomiska som den sociala situationen, två faktorer som i sig är viktiga för att någon ska känna sig nöjd med tillvaron i stort.

Individer som upplever sig missnöjda med tillvaron uppger att de anstränger sig mindre, har sämre betyg och ett lägre intresse för att plugga vidare. Kausaliteten i sambandet, dvs. vilket faktor som beror på vilken, är svårt att uttala sig om men det är högst troligt att bra självförtroende och nöjdhet med tillvaron är en viktiga faktorer för att klara av studier eller arbete. Med andra ord finns det en stor risk för att hamna i en negativ spiral där låg sysselsättning leder till sämre självförtroende vilket i sin tur gör det svårare att hitta en sysselsättning.

Överlag kan vi dock konstatera att de flesta ungdomar anstränger sig och får betyg som speglar ansträngningsnivån. Men undantag finns i två grupper, vilka den svenska skolan är ganska dålig på att ta hand om. Å ena sidan de som knappt anstränger sig och ändå får bra betyg – hur bra är vi egentligen på att erbjuda dem ytterligare stimulans när de redan räknat ut matteboken eller kan alla länder i Afrika? Å andra sidan finns det en grupp som inte lyckas hur hårt de än försöker. Värst för alla inblandade och för samhället i stort är naturligtvis gruppen som varken anstränger sig eller får bra betyg – kanske för att de resignerat inför det stora ansvaret eller för att de helt enkelt inte kommer till sin rätt såsom skolan ser ut idag.

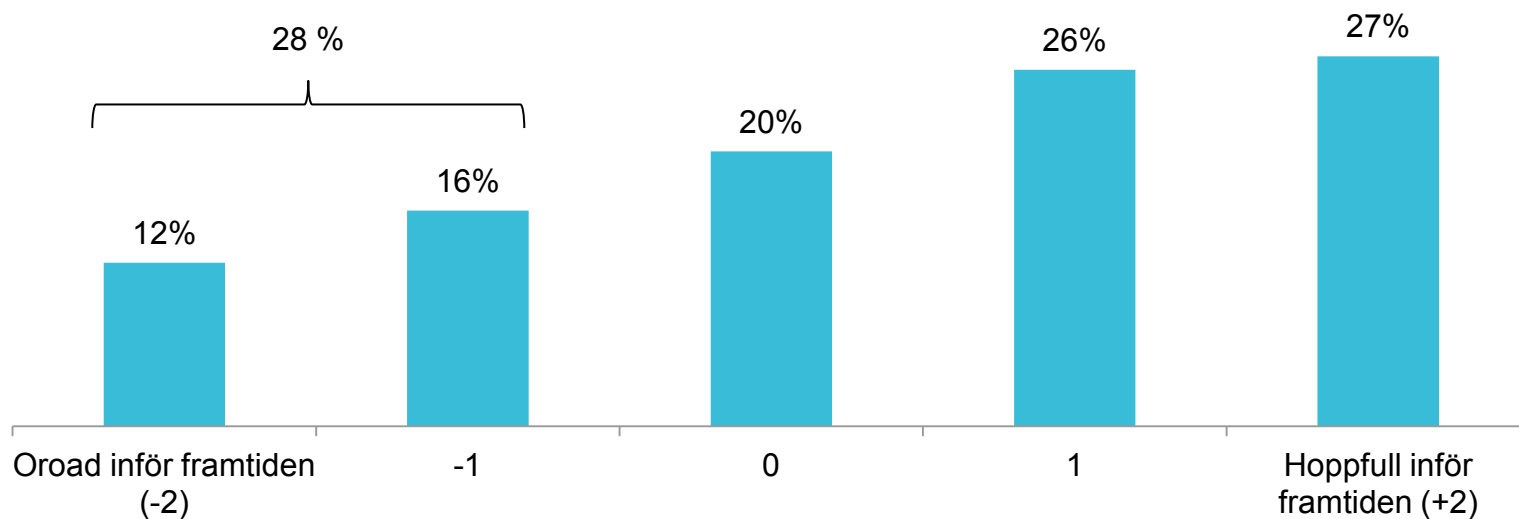
7. Framtiden

Hur ser ungdomar på sin framtid?

Fråga: "Hur uppfattar du livet just nu?"

Respondenterna fick ta ställning på en skala från -2 till +2, där -2 motsvarar "oroar mig för framtiden" och +2 "hoppfull inför framtiden"

Knappt en av tre upplever oro inför framtiden.

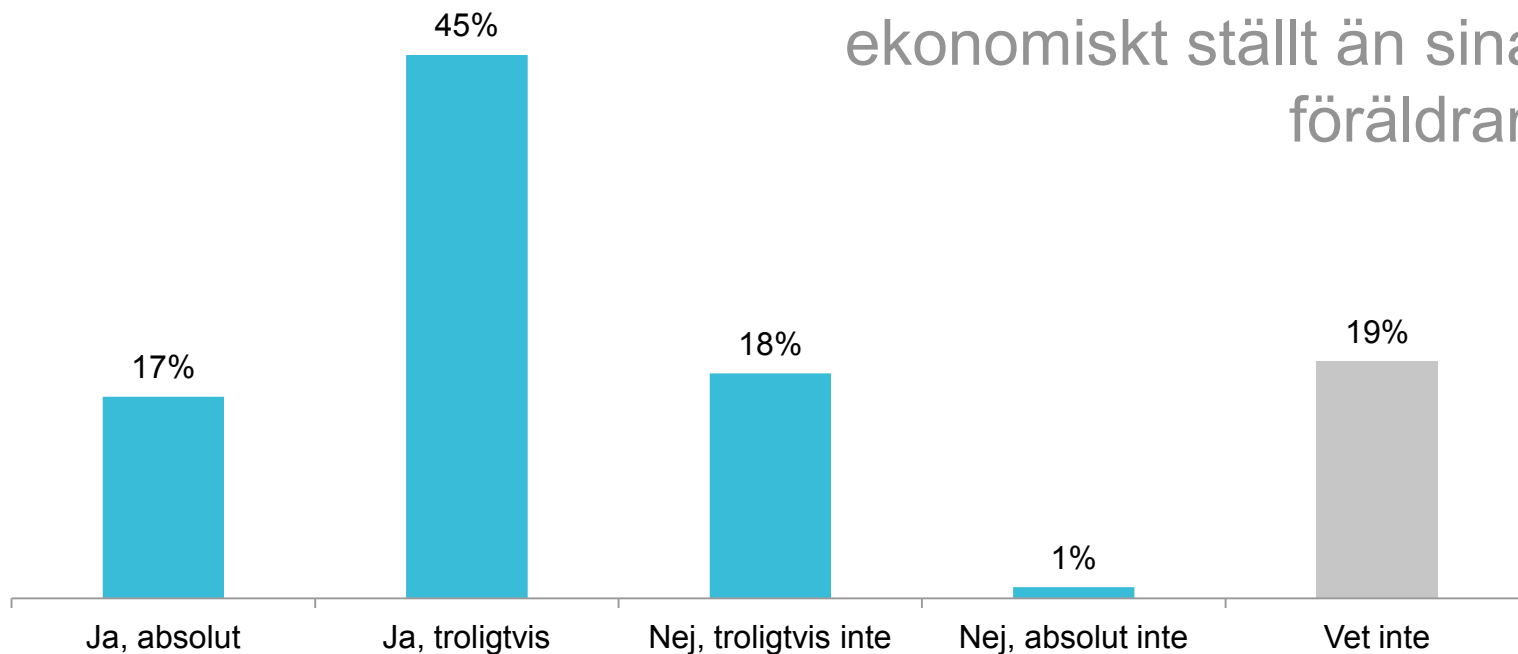

Källa: UB 2009/10

Hur ser ungdomar på sin ekonomiska framtid?

Fråga: "Tror du att du i framtiden kommer få det bättre ekonomiskt ställt än vad dina föräldrar har idag?"

Endast sex av tio tror att de kommer att få det bättre ekonomiskt ställt än sina föräldrar.

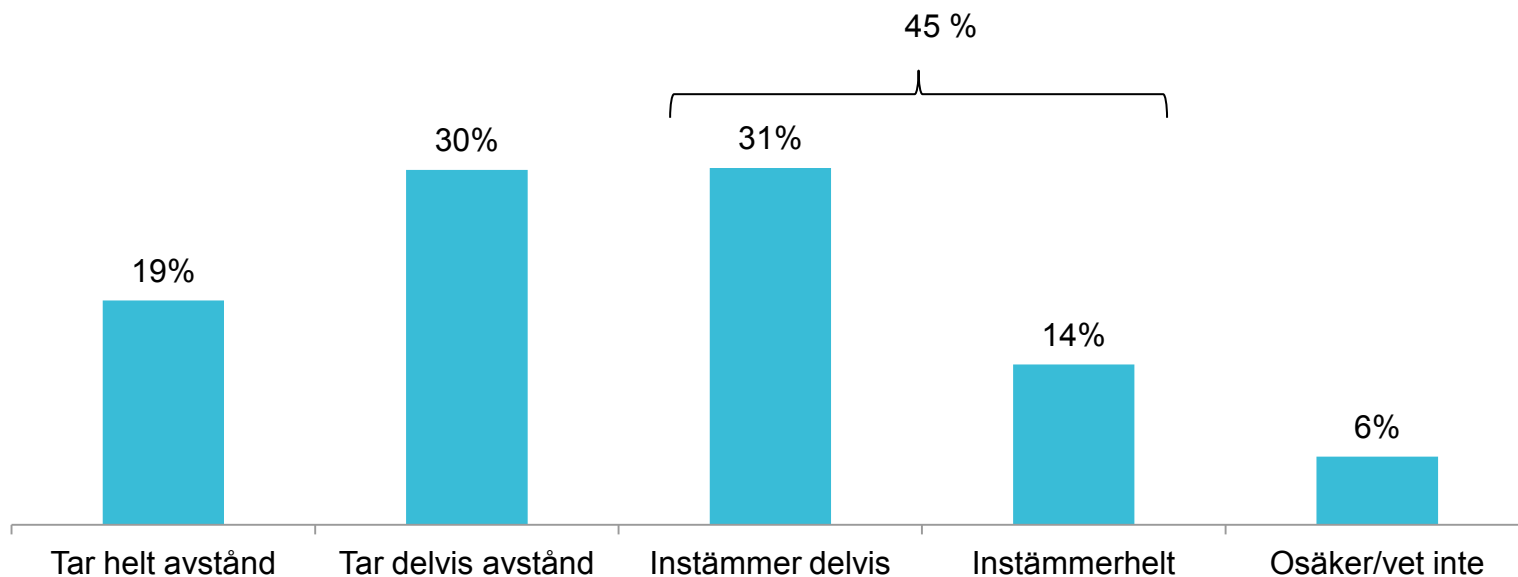

Källa: UB 2012/13

För mycket ansvar för sin egen framtid?

Fråga: "Var vänlig ta ställning till följande påstående: Som ung idag har man alldeles för mycket ansvar för sin egen framtid."

Nästan hälften av ungdomarna tycker att de har för stort ansvar för sin egen framtid.

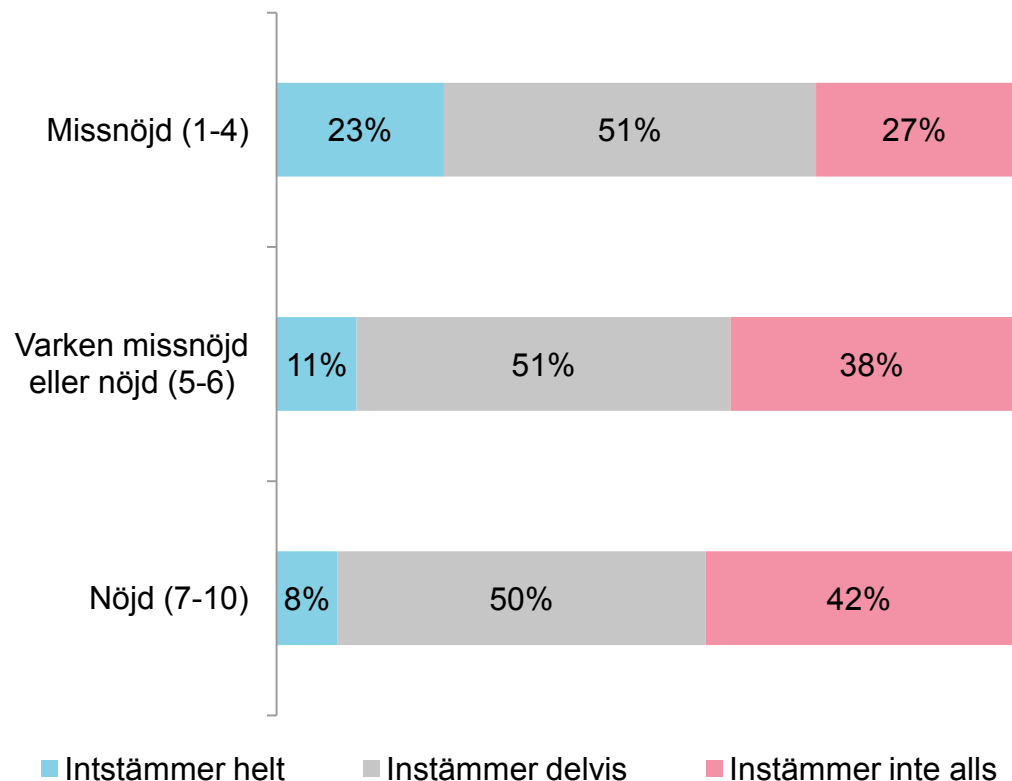

Källa: UB 2012/13

Samband mellan nöjdhet med tillvaron och oro att misslyckas

Fråga: "Vad av följande skulle du säga passar in på dig: Om det finns en risk att misslyckas låter jag helst bli att försöka"

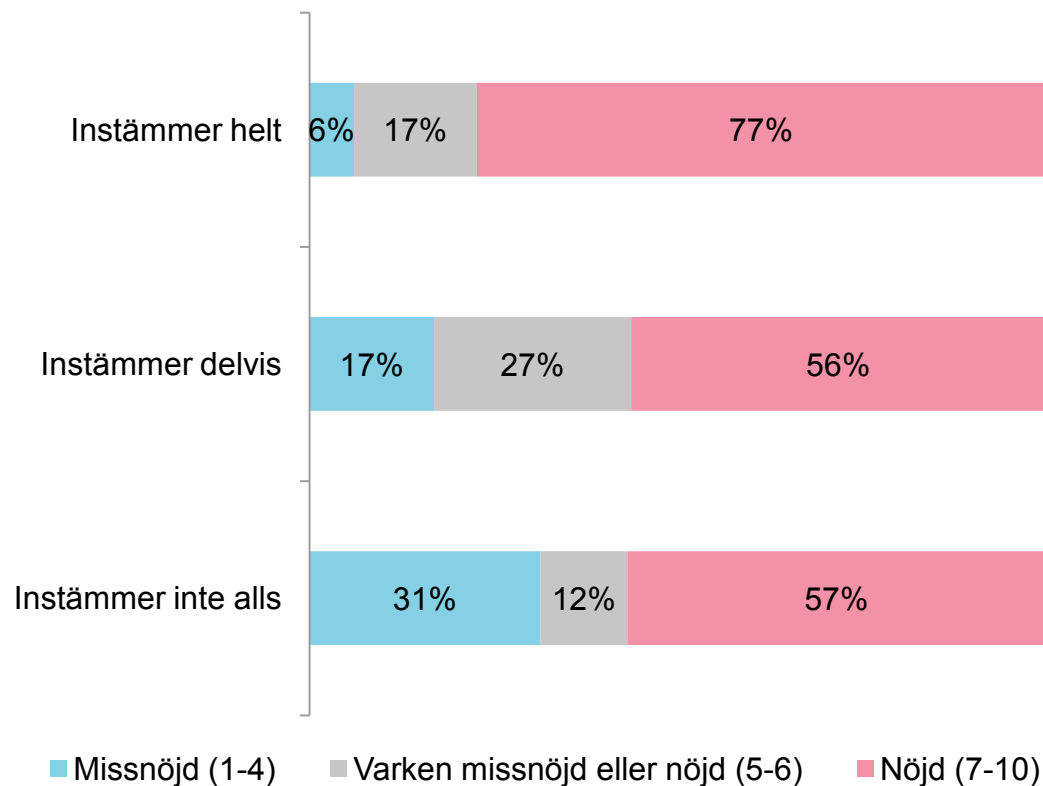
Nedbrytning: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?". Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd"

Missnöjda ungdomar är överlag mer oroliga för att misslyckas.

Samband mellan känsla av att kunna påverka sin framtid och nöjdhet med tillvaron

Fråga: "Vad av följande skulle du säga passar in på dig: Jag har stora möjligheter att påverka min egen framtid.". Nedbrytning: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?". Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd"

Ungdomar som känner att de kan påverka sin egen framtid är överlag nöjdare med tillvaron.

Sammanfattning

7. Framtiden

I många avseenden är det en oviss framtid som dagens ungdomar går till mötes. Ur ett samhällsperspektiv handlar det politiska maktförflyttningar, ekonomisk turbulens och osäkerhet över miljön och klimatets framtid. Ur ett personligt perspektiv är valmöjligheterna (exempelvis utbildningar och yrken) fler än någonsin samtidigt som normerna för valen blir färre och färre. Således hör en viss osäkerhet över framtiden ungdomsåren och generationen till, det gör dock inte situationen mindre problematisk.

Med ökade valmöjligheter kommer även ökad beslutsångest, som i sin tur kan leda till handlingsförlamning. Detta tycks framförallt gälla de missnöjda ungdomarna som i många fall tycks fokusera mer på att inte misslyckas än på att se möjligheten att prova på något nytt. I ett samhälle som är allt mer beroende av entreprenörskap (som traditionellt förknippas med att ta risker) för att bibehålla tillväxten är det otroligt viktigt att bygga upp självförtroendet hos dessa ungdomar för att de skall våga ta risken de förknippar med att starta ett företag.

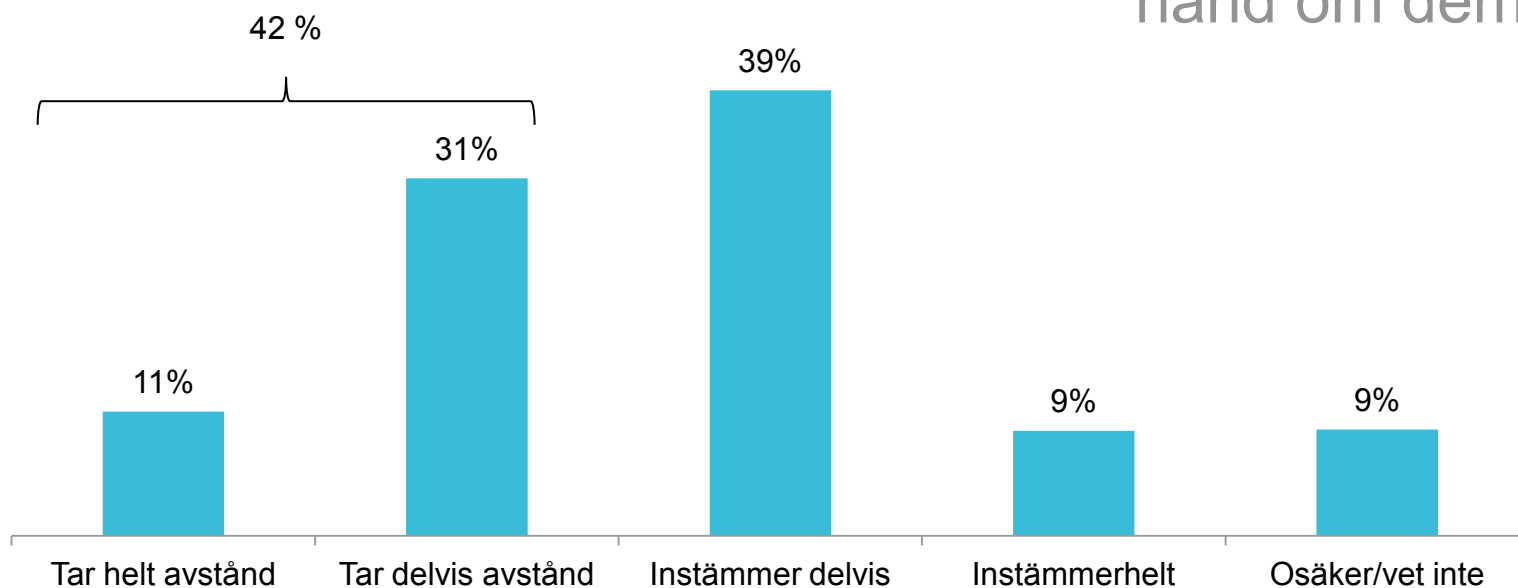
Ytterligare en viktig slutsats är att det är avgörande att ge ungdomar en känsla av möjlighet att påverka sin egen framtid. Utan en känsla av möjlighet att påverka sin situation är det osannolikt att några av dem kommer att engagera sig för att förbättra den.

8. Synen på samhället

Samhället kommer att ta hand om mig

Fråga: "Var vänlig ta ställning till följande påstående: Samhället kommer att klara av att ta hand om mig om jag blir arbetslös, sjukskriven, går i pension etc."

Drygt fyra av tio tror inte att
samhället kommer att ta
hand om dem.

Källa: UB 2012/13

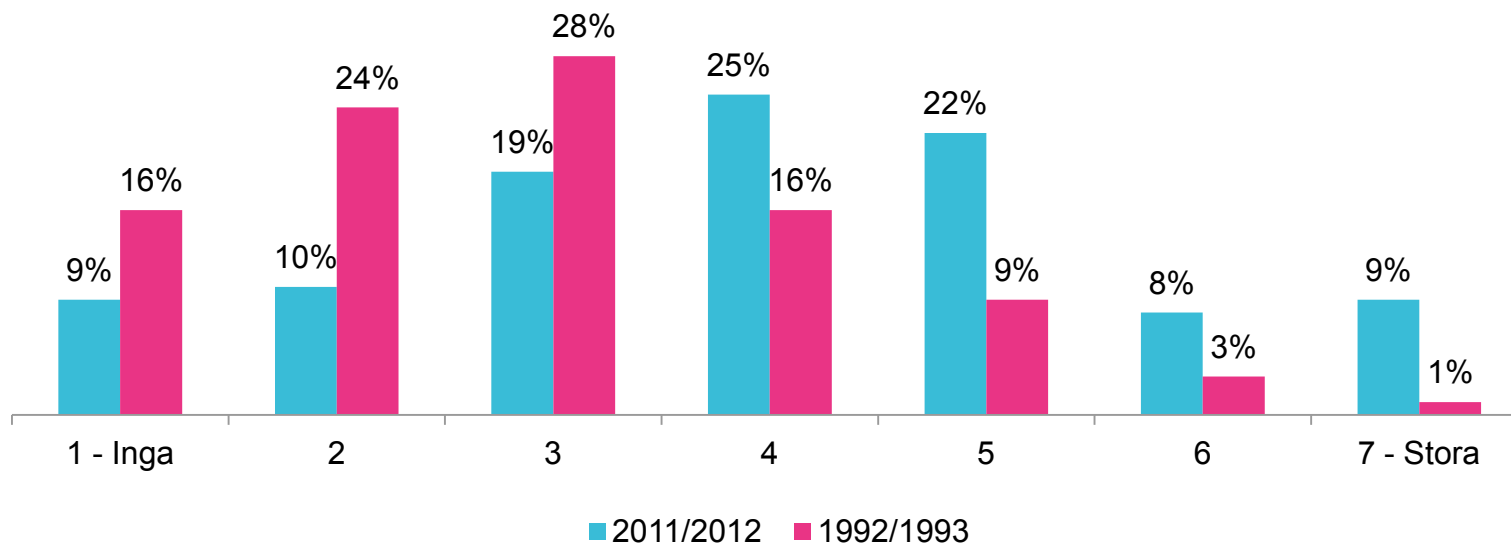
Hur ser de på sina möjligheter att påverka samhället?

Fråga: "Vad anser du om dina möjligheter att påverka samhället i allmänhet?"

Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 7, där 1 motsvarar "inga möjligheter" och 7 "stora möjligheter".

Urval: gymnasieungdomar

Ungdomar upplever att de har större möjligheter att påverka samhället än för 20 år sedan.

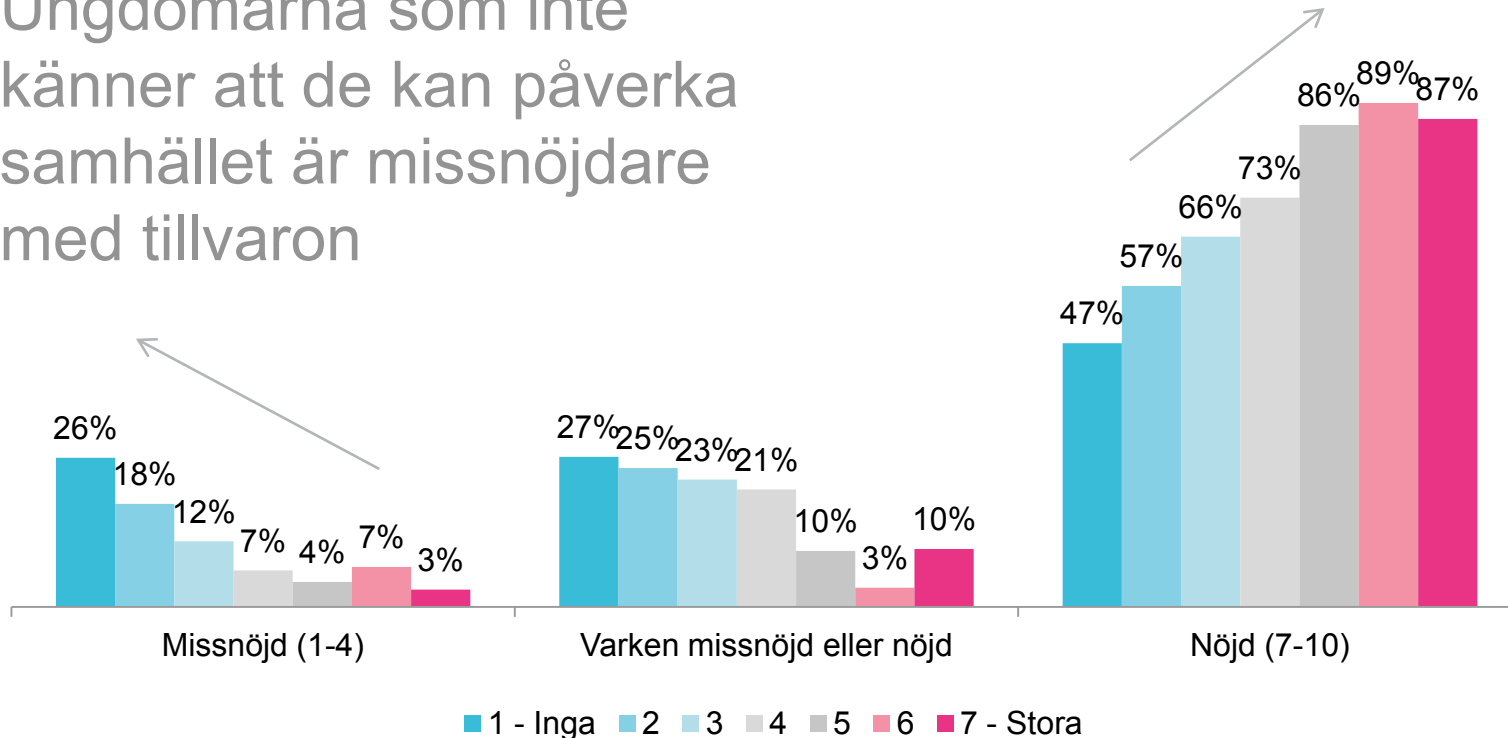

Källa: UB 1992/93 och UB 2011/12

Nöjdhet med tillvaron och möjlighet att påverka samhället

Fråga: "Hur nöjd känner du dig med tillvaron just nu?" Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 10, där 1 motsvarar "mycket missnöjd" och 10 "mycket nöjd". Nedbrytning: "Vad anser du om dina möjligheter att påverka samhället i allmänhet?" Respondenterna fick ta ställning på en skala från 1 till 7, där 1 motsvarar "inga möjligheter" och 7 "stora möjligheter".

Ungdomarna som inte känner att de kan påverka samhället är missnöjdare med tillvaron

Sammanfattning

8. Synen på samhället

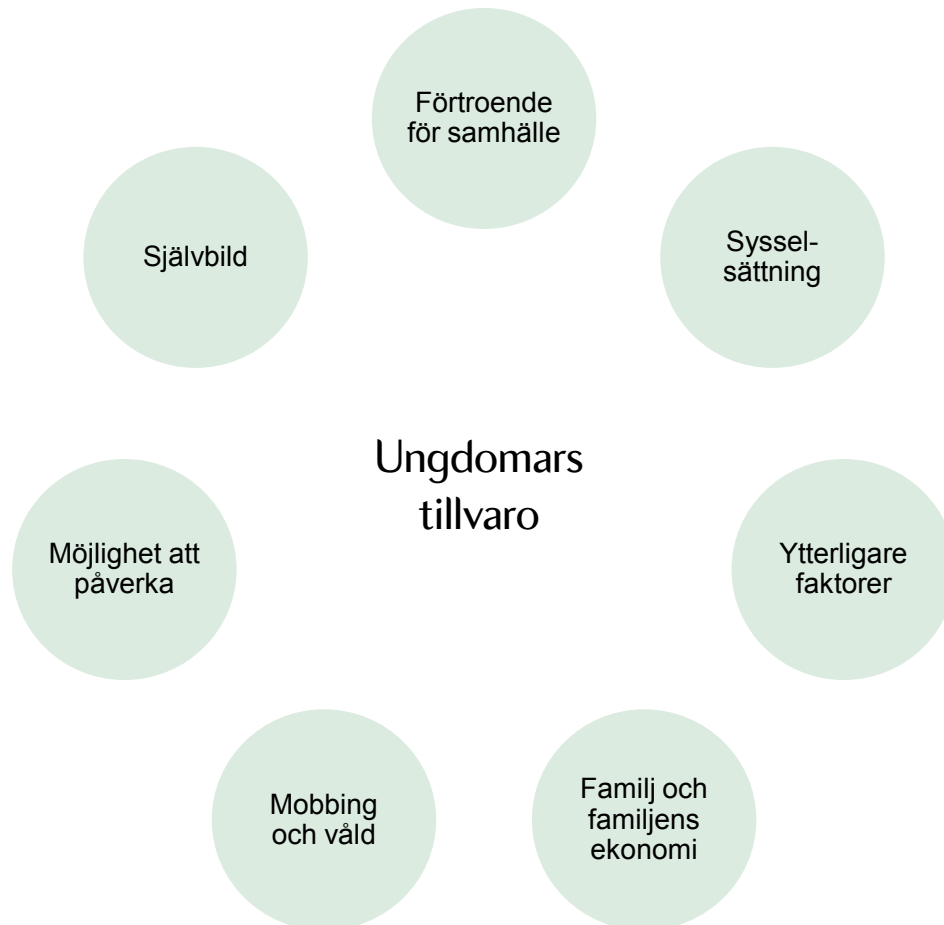
För några årtionden sedan var det en självklarhet att samhället skulle ta hand om en om man exempelvis blev sjuk, gick i pension, eller blev arbetslös. För dagens ungdomar är detta absolut ingen självklarhet, något som troligtvis delvis beror på den mediala rapporteringen kring uppluckringen av välfärden.

Ungdomar idag upplever att de har större möjligheter att påverka samhället i allmänhet än för 20 år sedan. Troligtvis hänger detta samman med de ökade kommunikationsmöjligheterna, inte minst genom sociala medier. Då den demokratiska infrastrukturen inte förändras i samma takt som vårt sätt att kommunicera finns här en stor framtidsutmaning.

Som vi diskuterade tidigare är möjligheten att påverka en förutsättning för att någon ska engagera sig. Som vi ser ovan gäller detta även möjligheten att påverka samhället. Därmed är arbetet för att öka ungdomars självkänsla avgörande även ur ett demokratiskt perspektiv. Inte minst då minoriteter många gånger är överrepresenterade i dessa grupper.

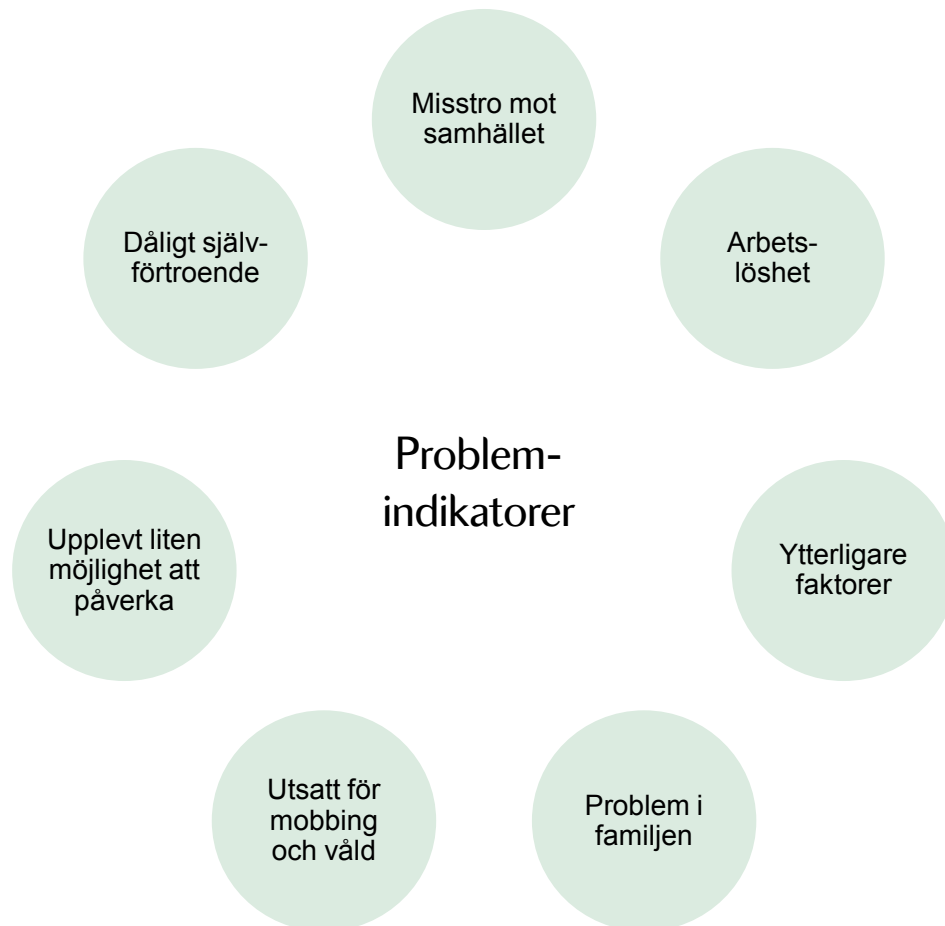
9. Rapportsammanfattning

Ungdomars tillvaro, områden som hänger samman

Ungdomars tillvaro påverkas av en mängd sammanhängande faktorer.

Ungdomars tillvaro, faktorer som hänger samman

Det finns ett stort antal faktorer som gör det mer sannolikt att ungdomar upplever missnöje med tillvaron.

Rapportsammanfattning

I denna rapport kan vi konstatera att ungdomar överlag känner sig nöjda med sin tillvaro. Det finns dock problematiska grupper som upplever ett starkt missnöje. Dessa grupper utgör förvisso en liten andel av den totala populationen men utgör i absoluta tal en stor grupp. Räknar vi exempelvis med att det finns 1 250 000 individer mellan 15 och 24 år och 9% upplever att de är missnöjda med tillvaron innebär det att det finns 110 000 ungdomar som är missnöjda med tillvaron.

En av de tydligaste slutsatserna i denna analys är att nästan samtliga faktorer kopplade till ungdomars syn på tillvaron hänger samman, i synnerhet självförtroende och synen på den egna framtiden. Vi kan även konstatera att det finns ett mycket stort antal faktorer som påverkar ungdomars tillvaro och att ungdomars tillvaro påverkar en mängd faktorer.

Den övergripande mest framträdande kopplingen till utanförskap är den sociala situationen. Genomgående har det i analysen konstaterats att god relation till framförallt vänner och föräldrar är starkt sammankopplat med nöjdhet med tillvaron och ett bra självförtroende.

Detta innebär att det på individnivå många gånger är en komplex kombination av olika faktorer som gör att någon hamnar i utanförskap. I och med detta är även lösningarna som krävs många gånger komplexa. Av denna analys kan vi konstatera att det krävs långsiktighet och bred samverkan för att minska utanförskapet.

Då ungdomars välmående får konsekvenser inom en bred rad av områden kan vi sammanfattningsvis konstatera att ungdomars välmående inte är ett särintresse. Alla kan, och bör, göra någonting för att ungdomar ska få det bättre!

10. Metodbeskrivning

Metodbeskrivning (del 1)

Syfte och urvalsmetod

Ungdomsbarometern har genomförts årligen sedan 1991. Syftet med undersökningen är att tillhandahålla en barometer över vad ungdomar tycker och tänker i allmänhet och inom vissa specifika områden i synnerhet. Problemställningen är primärt att tillhandahålla denna barometer till en så låg kostnad som möjligt på en säkerhetsnivå som majoriteten av våra kunder (och inte minst vi själva) anser är tillräcklig för att jobba vidare med frågor kring ungdomsmålgruppen utifrån.

Resultaten i denna rapport kommer från Ungdomsbarometerens studier som genomförts under hösten 2009, 2010, 2011 samt 2012. Totalt har cirka 10 000 respondenter svarat på undersökningen varje år. Dock har inte varje individ svarat på samtliga frågor i enkäten, varför basen skiljer sig mellan frågor i undersökningarna. Urvalsmetoden vi har använt oss av vid insamling av respondenter är ett s.k. kvoturval, vilket innebär att vi har utformat urvalet så att det i representativ skala återger hela ungdomspopulationen med avseende på några av dess viktigaste egenskaper. De egenskaper vi använt oss av är kön, ålder och region (NUTS2). Eftersom urvalet i huvudsak inte är slumpmässigt skall slutsatser kring populationen dras med viss eftertänksamhet och kvoturvalet är anledningen till att vi inte genomför några signifikanstest. Av samma anledning genomförs heller inte någon bortfallsanalys.

Vissa delar av de frågeställningar som behandlas i Ungdomsbarometern har dock även testats i undersökningar där data enbart insamlats genom slumpmässiga urval. Resultaten för givna identiska frågeställningar i dessa undersökningar har skiljt sig mycket lite från Ungdomsbarometerens resultat.

Metodbeskrivning (del 2)

Datainsamling

Samtliga svar i undersökningen har inhämtats via Internet genom datainsamlingsverktyget Confirmit. Undersökningen grundar sig på en onlineenkät, som dels innehåller ett antal bakgrundsfrågor, dels frågor inom respektive rapportområde. I årets undersökning har vi använt oss av fem primära datainsamlingskällor för att få en så bra spridning som möjlig i materialet. Dessa insamlingskällor är: Facebook och ungdomar.se, som är stora communities bland svenska ungdomar, Studentkortet, som är en databas med högskolestuderande baserad på uppgifter från CSN samt Cint, som är en databas över panelister. Avgörande för vilka insamlingskällor som valts genom åren är Ungdomsbarometerns subjektiva bedömning över var Ungdomssverige befinner sig och kan besvara undersökningar på Internet.

Vägning

Viktning av resultaten har genomförts med hjälp av de tre aktuella urvalsegenskaperna (kön, ålder och region). När vi belyser frågor på total nivå har vi använt den aktuella vikten för att erhålla en så representativ bild av ungdomssverige i förhållande till vårt kvoturval som möjligt. För den metodintresserade kan vi upplysa om att det inte finns någon vikt i årets undersökning som överstiger tre, vilket visar på en mycket bra spridning av respondenter över de totalt 160 urvalsgrupperna.

Dataredovisning

Resultaten från undersökningen redovisas i valida procent. Detta innebär att vi i grafer och tabeller, där ej annat anges, visar procent av de som svarat på den aktuella frågan och ej procent av totalen.

Kontaktuppgifter

Har du frågor angående resultaten i Ungdomsbarometern är du naturligtvis välkommen att kontakta oss för klargöranden och en närmare diskussion.

Den verkliga utmaningen börjar här!

Skandia
106 55 Stockholm
Tel: 0771-55 55 00
skandia.se